Van: [redacted]
Verzonden: 07-05-2025 11:43
Aan: [redacted] <[redacted]@odachterhoek.nl>
Onderwerp: RE: Flora en fauna

Goedemiddag [redacted],

Eerder (op 25 april jongstleden) hebben we elkaar over het onderstaande gesproken. Met jou heb ik afgesproken dat, alvorens er door het bureau direct contact met jou gezocht zou worden, ikzelf het bureau zou verzoeken de vragen op de mail te zetten.

Hieronder de opmerkingen.

- Opgemerkt wordt dat Ecofect geen lid is van de NGB. Overall is de vraag wat dit met een toetsingsg
- dassendeskundige: Er bestaat geen formeel diploma voor “dassendeskundige”, maar het is een tit niet zijn?
- Literatuuronderzoek zou onvoldoende worden behandeld: Als waarnemingen in de NDFF ontbreken en dat dit bevestigd wordt door de veldwaarnemingen, geeft aan dat deze databank niet als juridis
- De das valt overigens onder het beschermingsregime ‘andere soorten’ waarbij verstoring geen sch
- Er wordt gesteld dat periode en resultaten niet zijn vermeld.Op p. 16 staat duidelijk dat de camera
- Conclusie: Ecofect is van mening, als ecologisch dassendeskundige, een juridisch houdbare conc
- Slotnoot: Wellicht dat het ermee te maken heeft dat de beoordeling is gedaan door een geluidsdes

Ik hoor graag je reactie, ook mbt het vervolg (zie jij op grond van deze reactie een reden om direct contact te hebben met het bureau?)

Als bijlagen meegestuurd à de betreffende onderzoeken alsmede jullie reactie/advies.

Groet, albert

Met vriendelijke groet,
[redacted]

cluster Wonen en
werken

gemeente Bronckhorst

Elderinkweg 2
7255 KA Hengelo
(Gld)

Postbus 200
7255 ZJ Hengelo (Gld)

T (0575) 75 02 50

W www.bronckhorst.nl

Van: [redacted]

Verzonden: vrijdag 25 april 2025 13:32

Aan: [redacted]

Onderwerp: FW: Flora en fauna

Goedemiddag [redacted],

Zoals ik al op je voicemail ingesproken heb. Is het mogelijk dat het onderstaande bureau direct contact met je zoekt?

Mag ik je contactgegevens (incl. mobiele gegevens 06[redacted]) delen of neem jezelf contact op?

Groet, albert

Met vriendelijke groet,
[redacted]

cluster Wonen en
werken

gemeente Bronckhorst

Elderinkweg 2
7255 KA Hengelo
(Gld)

Postbus 200
7255 ZJ Hengelo (Gld)

T (0575) 75 02 50

W www.bronckhorst.nl

Van: [redacted] <[redacted]@bjz.nu>

Verzonden: donderdag 24 april 2025 08:23

Aan: [redacted] <[redacted]@bronckhorst.nl>

CC: [redacted] <[redacted]@vanwanrooij.nl>

Onderwerp: Re: Flora en fauna

Dag [redacted],

Heb jij wellicht de contactgegevens van [redacted] voor me? Ecofect heeft wat vragen over het ecologisch advies die ze graag direct willen afstemmen.

Met vriendelijke groet,

[redacted] - *Adviseur Ruimtelijke Ordening | Coördinator Planologie & Omgevingsrecht*
Op dinsdag niet aanwezig
T: 06 [redacted]
E: [redacted]@bjz.nu

Almelo, Groningen, Utrecht, Zwolle

0546 - 45 44 66 | info@bjz.nu | www.bjz.nu | Linked-In

Disclaimer | Privacy statement
Algemene voorwaarden: Op alle offertes en overeenkomsten tussen u en BJZ.nu B.V. zijn onze algemene voorwaarden van toepassing. Voor de algemene voorwaarden wordt verwezen naar; https://www.bjz.nu/documents/algemene-voorwaarden.pdf

Nader onderzoek soorten

NADER ONDERZOEK
DAS

Locatie onderzoek:
[redacted]: Hengelo

Datum: 6 januari 2025
Project: NOM52335

Colofon

Onderzoek	Nader onderzoek das
Document	NOM52335
Datum	15 oktober – 9 december; 2024
Locatie	[redacted]; Hengelo
Opdrachtgever	BJZ.nu B.V.
Opdrachtnemer	Ecofect [redacted]
Ecoloog	[redacted] en [redacted]
Adres	[redacted], [redacted] [redacted]
Telefoon	06-[redacted]
Email	info@ecofect.nl
Internet	www.ecofect.nl
KvK-nummer	87036487
Btw-identificatienr.	[redacted]
Rekeningnummer	[redacted]

INHOUD

Colofon 2

Samenvatting 4

1. Inleiding 5

1.1 Aanleiding 5

1.2 Planlocatie 6

1.3 Ontwikkelingen en effecten 7

2. Wettelijk kader 9

3. Ecologie 10

4.Werkwijze 14

4.1 Verkennend onderzoek 14

4.2 Verdiepend onderzoek 15

1. Resultaten 17

5.1 Resultaten verkennend onderzoek 17

5.2 Resultaten verdiepend onderzoek 18

6. Conclusie 18

Verantwoording 20

Bijlagen 21

Disclaimer 27

Samenvatting

Uit het nader onderzoek das is gebleken dat bij het uitvoeren van de geplande werkzaamheden er geen schadelijke handelingen flora en fauna activiteit Omgevingswet te verwachten zijn. De resultaten van het nader onderzoek van de das in het plangebied:

- Het is aannemelijk dat de das gebruik maakt van het plangebied als foerageergebied.
- Er gaan geen verblijfplaatsen verloren door of tijdens de geplande ingreep en er worden geen dassen gedood door de geplande ingreep.
- Tijdelijk voedselgebied gaat verloren m.b.t. de maisakker. In 2024 diende de maisakker als voedselgebied echter zijn er voldoende jaarronde alternatieven in de omgeving aanwezig.
- Het inrichtingsplan voorziet in jaarronde verbindingszones en voedselgebied waardoor het habitat van de das versterkt wordt en de kans niet aannemelijk is dat de burcht wordt verlaten door deze ingrepen.
- Het leefgebied zal bij de nieuwe gebruiksfase versterkt worden.
- Een vergunning schadelijke handelingen flora en fauna activiteit wordt niet noodzakelijk geacht.

De opdrachtgever heeft alles gedaan wat redelijkerwijs van hen verwacht mag worden om te voorkomen dat schadelijke handelingen plaatsvinden voor deze flora- en fauna-activiteit binnen de Omgevingswet betreffende de das. De specifieke zorgplicht is ten alle tijden van toepassing (zie bijlage).

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Met de voorgenomen ontwikkelingen aan de [redacted] te Hengelo heeft BJZ.nu B.V. aan Ecofect B.V. opdracht gegeven een nader onderzoek das uit te voeren t.b.v. het vergunning traject en inzicht te verschaffen of de geplande uit te voeren werkzaamheden conflicteren met de Omgevingswet. Voorliggend rapport geeft inzicht in het wettelijk kader, de gebruikte methodiek en de resultaten van het uitgevoerde onderzoek.

Uit dit verkennende natuurwaardenonderzoek ter plaatse is gebleken dat het plangebied essentiële functies kan hebben voor de das en dat de aanwezigheid van deze soortgroep aannemelijk is. Het natuurwaardenonderzoek 'Quickscan Wnb Hiddinkdijk Hengelo (gld) – [redacted] 14-7-2023'' ligt ten grondslag. De das is in Gelderland beschermd op basis van de Provinciaal beleid in de Omgevingswet. Dit betekent dat zonder vrijstelling, of d.m.v. een goedgekeurde gedragscode of vergunning deze soorten niet mogen worden verwond of gedood, en dat vaste rust- en verblijfplaatsen niet mogen worden beschadigd of vernield.

1.2 Planlocatie

De planlocatie bestaat uit een landbouwperceel waar ten tijde van het veldbezoek maïs op stond. Ten noorden ligt agrarisch gebied met graslanden en akkers. Er zijn tussen de akkers diverse lijnvormige elementen aanwezig met langs weerszijden bomenlanen. Ten westen van het plangebied ligt een natuurlijk ingerichte zonneweide met wadi's, een meidoornhaag en een wandelpad. Ten oosten ligt landgoed ''Het Regelink''. Hier is een bosperceel aanwezig. Ten zuiden begint bebouwd gebied van de gemeente Hengelo. De omgeving heeft een landelijk karakter.

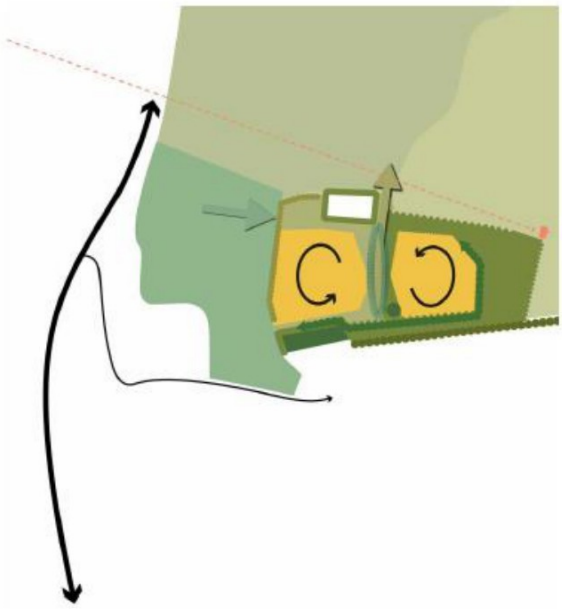

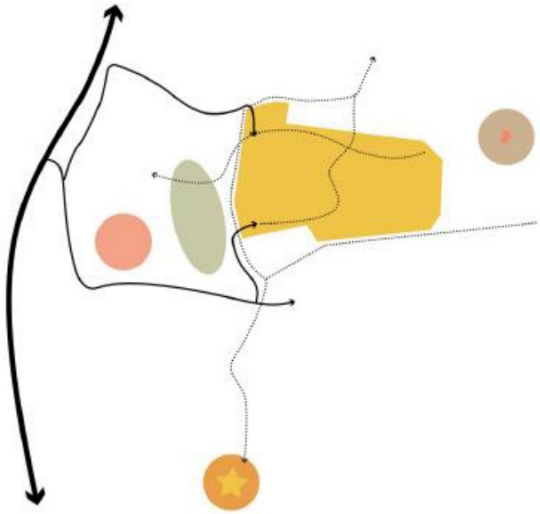
Figuur 1: Planlocatie en onderzoeksgebied

Hengelo is de hoofdplaats van de gemeente Bronckhorst in de Achterhoek, in de Nederlandse provincie Gelderland

1.3 Ontwikkelingen en effecten

Initiatiefnemer is voornemens op de planlocatie een woonwijk bestaan uit 180 nieuwbouwwoningen te realiseren. Daarbij is de ambitie uitgesproken om een duurzaam woonmilieu te maken dat past bij het dorpse karakter van Hengelo. In de visie wordt een flexibele structuur vastgelegd waarbinnen de woningtypes later nog kunnen worden verdeeld over het plan. Het plan is om een stuk bos te planten en verschillende groene verbindingszones te creëren. Het omringende bos zal verrijkt worden met groenzones. Voor inhoudelijke vragen over het ontwerp of de inrichting wordt verwezen naar de opdrachtgever.

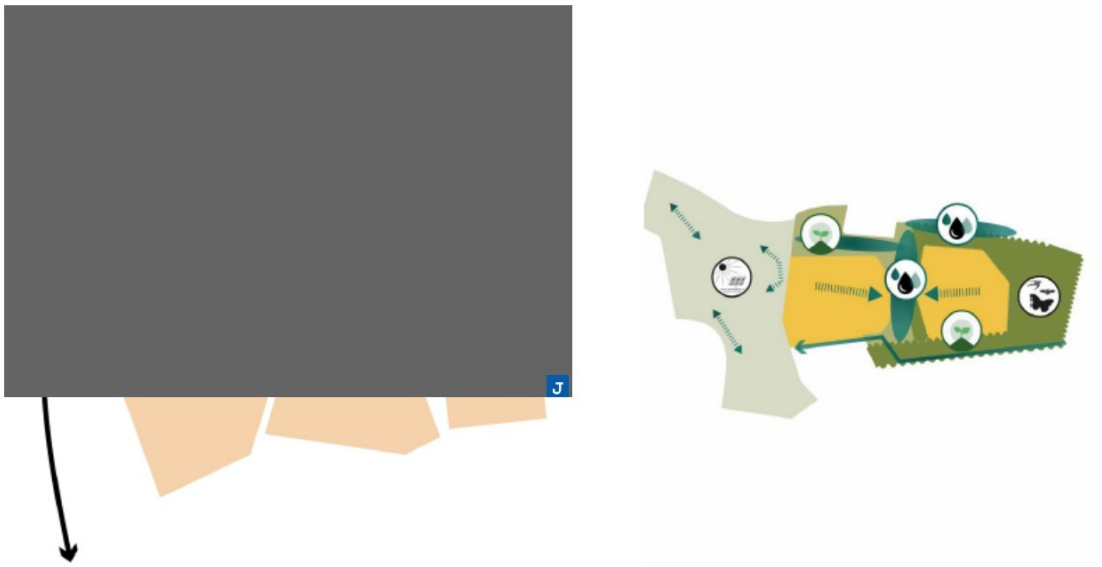

Landschappelijk wonen

- Wonen in de boskamer of aan de wadi
- Landgoed Het Regelink vormt een belangrijke identiteitsdrager
- Groene en waterrijke ontmoetings- en verblijfsplekken
- Verschil in woonsfeer ontleend aan contrast tussen de boskamer en de waterrijke open vizieren naar het landschap
- Bosmantel langs bestaande struweel bij Het Regelink
- Brede haag langs west- en noordzijde van het plangebied
- Regelinklaan blijft onverhard en behouden

Verbonden

- Versterken langzaam verkeersverbinding met de omliggende woonbuurten
- Fietsers en voetgangers op 1 als het gaat om de verbinding met het centrum van Hengelo
- Versterken als recreatief netwerk voor voetgangers door Solarpark, nieuwe woonbuurt, Regelinklaan en Hiddinkdijk
- Bereikbaarheid met de auto via De Heurne aan de zuidkant en via de Hiddinkdijk aan de noordkant

Dorpse schaal

- Contrast besloten boskamer en open tussengebied met wadi's en uitzicht op landschap
- Rustig en groen wonen
- Identiteit sluit aan op kwaliteiten en kenmerken van de landgoederen
- Zichtbaarheid vanaf de Vordenseweg (N316) van nieuwe woonbuurt met voorkanten woningen naar het landschap
- Groene bufferzone rondom bestaande woning en boerderij in het gebied
- Diversiteit door verschillende doelgroepen en woningtypologieën
- Extra aandacht voor starters en ouderen

Klimaatadaptief en duurzaam

- Inzetten op een groen en klimaatadaptief woonmilieu
- Ontmoeting en gezondheid stimuleren door logische wandel- en fietsverbindingen
- Terugbrengen van historische boskamer
- Centrale groenzone en verbindingszone aan de noordrand inrichten als landschappelijke wadi
- Verblijfsplekken toevoegen in centrale groenzone
- Biodiversiteit versterken door verschillende maaivelhoogtes
- Beplanting passend bij verschillende woonsferen (boskamer; hoog-droog en waterrijk; laag-nat)
- Zorgvuldig ontworpen energiezuinige woningen
- Duurzaamheid door materiaalkeuze en lange levensduur van de woningen
- Faciliteren elektrisch vervoer

Figuur 2. Inrichting planlocatie

Functieverandering en effecten

De beoogde ingrepen zijn blijvend van karakter. De functie en ecologie van het plangebied zal veranderen. De ingrepen en effecten van de ingreep in relatie tot natuurwaarden:

- Bouwwerkzaamheden
- Terrein bouwrijp maken
- Aan- en afvoer bouwmateriaal
- Herinrichting terrein welke bij functie wonen verwacht kan worden

Dit onderzoek is gericht om een inschatting te maken of beschermde soorten voorkomen en gebruik maken van de projectlocatie.

2. Wettelijk kader

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Deze wetgeving vervangt o.a. de Wet natuurbescherming. In deze wet is o.a. de bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden geregeld. Dit onderzoek beperkt zich tot soortbescherming marterachtigen.

Opdrachtgever heeft voornemens een flora- en fauna-activiteit uit te voeren, daarom dient er rekening te worden gehouden met de regels in art. 11.27 Bal (specifieke zorgplicht), art. 11.28 Bal (voorkomen onnodig lijden dieren) en de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5 Bal (vergunningplicht bij schadelijke handelingen, regels vergunningsvrije gevallen). Om aan de voorgenoemde regels te voldoen is een Natuurwaardenonderzoek uitgevoerd, waaruit bleek dat een nader onderzoek das noodzakelijk werd geacht.

De das wordt landelijk beschermd onder het beschermingsregime van 'Overige beschermde soorten' (art. 11.54 Bal). Het is verboden de das te doden, te verwonden, en vaste rust- of voortplantingsplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen. Voor een verdiepende uitwerking van het wettelijk kader wordt verwezen naar de bijlage.

3. Ecologie

Das (Melis melis)

De das is een zoogdier met een relatief kleine kop, een dikke korte nek, een lang wigvormig lijf en een korte staart. Hij heeft krachtige poten en lange nagels. De witte kop van de das heeft twee zwarte strepen. De haren op zijn rug zijn vrijwel volledig wit tot licht witgeel, met een zwart stukje onder de top. Daardoor lijkt de das van een afstand grijs. De haren van de poten en de buik zijn zwart. De vacht bestaat uit een dubbele laag. De onderste laag bestaat uit donshaar en de bovenste laag uit stugge rechte haren op de rug van tot 10 centimeter lang.

De das is 70 tot 90 centimeter lang en circa 30 centimeter hoog. Het mannetje is meestal groter en zwaarder dan het vrouwtje. Het gewicht ligt tussen de 6,5 en 22 kilo en is afhankelijk van onder andere de leeftijd, het geslacht, de kwaliteit van het leefgebied en de tijd van het jaar. In het najaar is hij zwaarder dan in het voorjaar. De das kan de leeftijd van 15 jaar bereiken. Dit nacht actieve dier leeft in familiegroepen in een zelf gegraven dassenburcht in diverse biotopen, waaronder kleinschalig akker- en weidelandschap, heiden en rivierdalen. Het zijn alleseters, maar het voedsel bestaat voor het grootste gedeelte uit regenwormen. De dieren verlaten 's nachts gezamenlijk de burcht om vervolgens individueel te foerageren.

Dassen zijn territoriaal. Dassen leven in een clan van twee tot twaalf dieren die bestaat uit volwassen dieren, jongen en jaarlingen. In Nederland bestaat een clan uit gemiddeld vier dieren, maar er zijn ook clans van ongeveer twintig dieren bekend. Het aantal dieren binnen een territorium is afhankelijk van het voedselaanbod. Bij voedseltekort zullen er minder jongen geboren worden. Er is één dominant mannetje en één dominant vrouwtje in de clan. De dassen van een clan hebben een sterke, sociale band met elkaar. De clanleden hebben een gemeenschappelijke lichaamsgeur. Indringers worden daardoor snel herkend.

<u>Habitat</u>

De das leeft in gebieden die bestaan uit een combinatie van diverse biotooptypen. Vaak zijn dit zowel hooggelegen als laaggelegen gronden die op korte afstand van elkaar liggen, in meestal kleinschalige akker- en weidelandschappen met voldoende bosjes, houtwallen, singels en heggen. Die kunnen als beschutting en geleiding dienen. Belangrijke kenmerken van dassenhabitat zijn:

• aanwezigheid van een groot voedselaanbod

• voor de burchten een bodem die goed vergraafbaar is en die het regenwater snel kan afvoeren

• aanwezigheid van voldoende dekking rond de burchten en de migratieroutes

• weinig verstoring.

De grootte van een territorium is afhankelijk van het voedselaanbod en dus van de kwaliteit van het leefgebied. De grootte varieert van 30 tot 150 hectare in optimaal gebied, en van 150 tot 600 hectare in marginaal gebied. Het foerageergebied ligt tot 1,5 tot 12 kilometer van de burcht. Er moet voldoende foerageergebied liggen binnen 500 meter tot enkele kilometers. Belangrijke onderdelen zijn dan gebieden waar het hele jaar eten te vinden is, zoals bemeste graslanden met gras korter dan 5 centimeter. Ook in oude en structuurrijke eikenbossen en bosjes kan hij het hele jaar voldoende en een gevarieerd aanbod aan voedsel vinden.

Verblijfplaatsen en functioneel leefgebied

Een vaste voortplantingsplaats of rustplaats van dassen wordt gedefinieerd als een dassenburcht die tekenen van recent gebruik door een das heeft, of een onbewoonde dassenburcht die tot maximaal vijf jaar geleden als bewoond is vastgesteld door een dassendeskundige, als de onbewoonde dassenburcht in een bestaand territorium ligt (definitie Das & Boom). Een dassenburcht is een gangenstelsel van ondergrondse holen dat door een das gegraven is of dat een das in gebruik heeft (zie figuur 3), of iedere andere constructie die de das in gebruik heeft. In de literatuur en in de praktijk worden vaak drie typen dassenburchten onderscheiden:

• Hoofdburchten

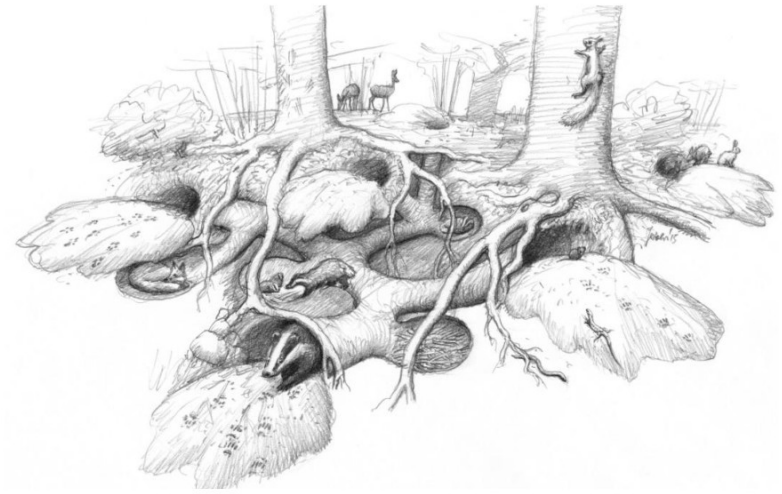
Hoofdburchten zijn in de regel relatief groot en zijn het grootste deel van het jaar in gebruik. De hoofdburcht is meestal de plek waar de jongen worden geboren. Er zijn ook permanent bewoonde burchten bekend met maar één holingang.

• Bijburchten

Bijburchten zijn vaak alleen op bepaalde momenten in gebruik, bijvoorbeeld als vluchtplek bij verstoring van de hoofdburcht. Ook kan de bij-burcht door jongvolwassen dassen worden gebruikt in de periode dat ze worden verstoten uit het territorium, of door het mannetje die in het voorjaar vanuit deze burcht zijn territorium beter kan verdedigen. Als er jongen geboren zijn, verjaagt het vrouwtje het mannetje vaak tijdelijk naar een ander gedeelte van de hoofdburcht, of uit de burcht. Hij verhuist dan tijdelijk naar een bijburcht. Ook het vrouwtje kan haar jongen grootbrengen in een bijburcht, wat het verschil tussen hoofd- en bijburcht weer vervaagt. Het voedselaanbod in de directe omgeving speelt een grote rol. Dassen wonen het liefst zo dicht mogelijk bij hun voedsel. Ze kunnen, ook tijdelijk, verhuizen naar een bijburcht in de directe omgeving van bijvoorbeeld een maïsakker als de jonge, nog zachte maïskolven aan het ontspruiten zijn.

• Vluchtpijpen

Vluchtpijpen liggen verspreid over het territorium. Zoals de naam doet vermoeden, worden ze bij dreigend gevaar gebruikt om in te schuilen. Aan de rand van een territorium hebben de vluchtpijpen ook een geurfunctie en bakenen zij het territorium af. Er zijn gevallen bekend dat een vrouwtje een vluchtpijp in gebruik heeft genomen om haar jongen te werpen. Een bijburcht of een vluchtpijp kan in een korte periode uitgroeien tot hoofdburcht, en een hoofdburcht kan in verval raken en alleen nog als vluchtpijp in gebruik blijven.

Figuur 3 – Overzicht van een dassenburcht @ Waardhoff

Een grotere burcht bestaat uit een uitgebreid gangenstelsel met verschillende kamers en verschillende lagen (verdiepingen). Het aantal gangen (pijpen) en holen (kamers) varieert. Veel burchten hebben een paar gangen en twee of drie kamers, maar er zijn ook burchten met tot 30 kamers. Kamers hebben een doorsnede van ongeveer 50 centimeter. In het voorjaar kan een kamer door de zeug ook worden gebruikt als de kraamkamer waarin ze de jongen werpt en grootbrengt. De ovale gangen hebben een doorsnede van ongeveer 30 centimeter. Soms zorgen nauwe openingen vanuit de gangen voor de gewenste atmosfeer in de burcht. Dit worden ventilatieschachten genoemd.

Burchten kunnen tot wel 4 meter diep zijn. Bij gevaar kunnen de dassen zich diep in de burcht terugtrekken. Het deel van een burcht dat bovengronds zichtbaar is, is maar een klein deel van de burcht, Het bovengrondse deel van een dassenburcht kenmerkt zich vooral door een grote, niervormige hoop van uitgegraven zand. Dit wordt een storthoop genoemd. Als in de storthoop een duidelijke loopgeul zichtbaar is, vaak met een flauwe bocht erin, dan staat het vrijwel vast dat deze door een das is gemaakt en dat de burcht door een das in gebruik is. Daarnaast is er soms een krabboom te vinden. Als er jongen in de burcht zijn, kan er een speelboom of stronk aanwezig zijn waar jonge dassen omheen rennen. De speelbomen zijn duidelijk te herkennen, omdat de bosbodem rond deze boom is 'geveegd' door dit speelse gedrag. De grootte van een burcht wordt niet bepaald door het aantal dassen dat daar gebruik van maakt, maar door de ouderdom ervan, de vergraafbaarheid van de bodem en de ligging in het veld. Dassenburchten kunnen honderden jaren oud zijn. In rotsachtige bodem kan niet zo goed gegraven worden als in los zand.

De voortplantingsplaats is de burcht waarin de das jongen ter wereld brengt en grootbrengt. Alle andere burchten zijn rustplaatsen. Deze 'bij-burchten' worden veelal minder intensief gebruikt dan de hoofdburcht. Ze worden bijvoorbeeld gebruikt in tijden waarop er op een bepaalde plek veel voedsel te vinden is of als het mannetje vanwege de pasgeboren jongen niet getolereerd wordt in de hoofdburcht.

Bij deze plaatsen hoort ook de functionele leefomgeving ervan. De functionele leefomgeving van een vaste voortplantingsplaats en van een rustplaats is de omgeving die nodig is om een burcht voor de betreffende functie waarvoor hij gebruikt wordt te laten functioneren. Een burcht kan bijvoorbeeld alleen succesvol als voortplantingsplaats functioneren als er voldoende habitat van voldoende kwaliteit (foerageergebied) aanwezig is om jongen groot te brengen, en als er voldoende rust is. Ook moet het foerageergebied goed en ongestoord bereikbaar zijn vanuit de burcht. Het gehele territorium van de clan kan worden beschouwd als functionele leefomgeving. De functionele leefomgeving van een vaste voortplantingsplaats of rustplaats (burcht) moet het volgende bieden:

- voldoende rust en dekking op de burcht
- jaarrond een voldoende en een gevarieerd voedselaanbod op bereikbare afstand van de burcht
- oriëntatiemogelijkheden en schuilplekken, bijvoorbeeld in de vorm van houtsingels en hagen
- geen verstoring of versnippering van het territorium door wegen, kanalen en dergelijke
- geen verstoring door honden of recreatie (bijvoorbeeld mountainbiken of crossmotoren)

Dassen in een klein territorium, dus een territorium met een groot voedselaanbod, maken het hele jaar gebruik van dezelfde burcht. Die burcht is dan vaak groot. Ook kunnen er burchten zijn die in een bepaalde periode tijdelijk in gebruik zijn. Dassen kunnen zo'n burcht ook gebruiken op momenten met veel voedselaanbod op een bepaalde plek. Dassen in een groot territorium, dus in gebieden met een lager voedselaanbod, bewonen vaak afwisselend meerdere burchten in het territorium. Burchten zijn dan vaak tijdelijk niet in gebruik, maar worden wel regelmatig gecontroleerd door de das. Er zijn dan dus wel sporen te vinden.

Migratie

Migratie is de seizoensgebonden beweging heen en terug tussen delen van het leefgebied. De das blijft het gehele jaar in zijn territorium. Binnen het territorium volgt de das de vaak al vele jaren in gebruik zijnde wissels als vaste routes om naar de voedselplekken te gaan.

Dispersie

Dispersie is de ongerichte verspreiding of het uitzwerven van een individu dat op zoek is naar een vestigingsplaats. Vaak betreft het juvenielen of subadulten die als ze zelfstandig zijn geworden op zoek zijn naar een nieuw leefgebied, maar dispersie kan ook optreden bij volwassen dieren. Bij dispersie naar nieuw leefgebied kunnen jonge dassen meer dan 20 kilometer afleggen. Bij de das vindt dispersie van de jongen vooral plaats in de periode juni tot en met november. Dassen kunnen zich dus ook tijdelijk ophouden in een gebied buiten bestaande territoria.

4.Werkwijze

In dit hoofdstuk wordt de toegepaste onderzoekmethoden verder uitgewerkt. Door middel van natuurwaardenonderzoek is onderzocht welke beschermde flora en fauna in de omgeving van het plangebied recentelijk zijn waargenomen. Hierbij is gebruik gemaakt van waarnemingen uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Op basis van het onderzoek in verspreidingsatlassen en overige beschikbare natuurinformatie is een inschatting gemaakt welke soorten er redelijkerwijs zijn te verwachten in het plangebied. Vervolgens is door middel van de cameravallen, conform het kennisdocument das opgesteld door BIJ 12, onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van de te verwachten soorten.

4.1 Verkennend onderzoek

Een verkennend onderzoek bestaat een bureauonderzoek, en een verkennend veldonderzoek. De conclusies van beide onderdelen vormen samen de basis voor de habitatsbeoordeling. Een bureauonderzoek betreft het vergaderen van bestaande verspreidingsgegevens die aan de criteria voldoen welke beschreven staan in het Kennisdocument das van BIJ12. Bij het verkennend veldonderzoek worden onderzocht als de planlocatie potentieel leefgebied of biotoop kan zijn voor de das. Daarbij wordt gekeken als voedsel, verbindingszones en veiligheid (drie V's) aanwezig zijn.

De aanwezigheid van de drie V's zijn van sterk belang voor de das om zich te kunnen vestigen en voort te planten in het betreffende gebied. Wanneer één of meerdere factoren ontbreken dan beïnvloedt dit het gedrag en/of functie van het gebied) afhankelijk van de soort (zie hoofdstuk 3). In tabel 1 is een versimpelde weergave van aanwezige factoren versus functie zichtbaar.

Tabel 1: Aanwezige factoren versus functie gebied

3 v's	Functie	Leefgebied	Foerageergebied	Territorium	Rustgebied
Voedsel		X	X		
Verbinding(zones)		X	X	X	
Veiligheid		X			X

4.2 Verdiepend onderzoek

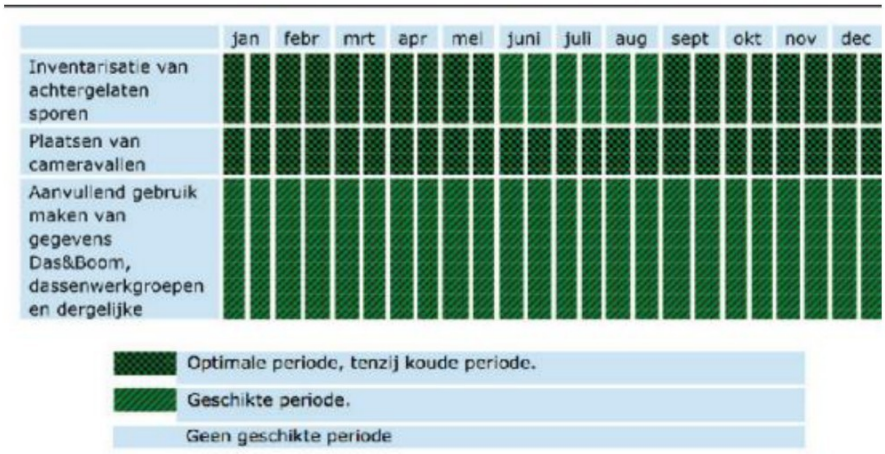
Uit het bureauonderzoek is gebleken dat de das redelijkerwijs aanwezig kan zijn. De benodigde inspanning voor het aantonen van de aan- of afwezigheid van voortplantingsplaatsen, rustplaatsen en exemplaren van de das is sterk afhankelijk van het gebied, de ervaring van de waarnemer, de gebruikte methodiek, en het moment in het jaar dat de inventarisatie plaatsvindt. Bij het inventariseren moet gelet worden op de habitatkenmerken waarvan de das afhankelijk is, om zo de meest kansrijke plekken voor aantreffen te bepalen.

Dassen komen meestal pas in de schemering of in de nacht uit hun verblijfplaats tevoorschijn. Het waarnemen van een das vindt dan ook niet vaak plaats. Aanwezigheid van dassen in een gebied kan het beste aangetoond worden door de sporen die ze achterlaten te inventariseren of het vastleggen via wildcamera en struikrover.

Bij het verdiepend onderzoek is conform het Kennisdocument Das (BIJ12, 2017) - in beeld gebracht worden hoe groot de populatie van de das is, hoe deze zich ontwikkelt en op hoeveel exemplaren van de das de activiteit effect zal hebben en daarmee welk effect op de populatie optreedt. Gedurende het onderzoek is gebruik gemaakt van 4 wildcamera's. Deze zijn op 4 locaties langszij de verbindingszones of eventuele wissels geplaatst bij het plangebied.

Deze strategische punten zijn bepaald aan de hand van een omgevingscheck welke gericht was op het in kaart brengen van potentieel belangrijke elementen van het territorium van de dassen zoals burchten, vluchtpijpen, wissels en sporen. De wildcamera's zijn gedurende het onderzoek verplaatst, waarbij de batterijen en SD-kaarten zijn vervangen. Tijdens alle veldbezoeken is tevens gelet op de aanwezigheid van prenten, mestputjes, neusputjes, vraatsporen, graafsporen, uitwerpselen en eventuele nieuwe wissels.

Het onderzoek is uitgevoerd over een periode van minimaal 8 weken, in de meest optimale periode voor onderzoek naar dassen, onder voorbehoud van voldoende zacht weer zonder al te veel vorst. Tijdens deze ronden is tevens gezocht naar sporen die wijzen op activiteit van de das. In de onderstaande figuur wordt de geschiktheid van perioden voor inventariseren voor de verschillende inventarisatiewijzen aangegeven (figuur 4).

Figuur 4 - optimale perioden das @ BIJ12.

Bepaling omvang leefgebied en overzicht meetpunten

Het geel gemarkeerde oppervlakte betreft geschikt leefgebied voor de das . Deze gebieden bieden immers de 3 V's aan en zijn relatief vrij van menselijke verstoring. Het onderzoeksgebied bestaat uit 4 meetpunten. Op figuur 4 is ook zichtbaar waar de meetpunten zich bevinden.

Periode inzet Struikrover®

Figuur 5 - Geschikt leefgebied (gele arcering) en overzicht meetpunten

	Inzet aantal Struikrover®	Plaatsing	Verplaatsing (extra meetpunt)	Verversing sardientjes	Opgehaald en uitgelezen
Datum	4	04-10-2024	01-11-2024	04-10-2024 01-11-2024	09-12-2024
Ecoloog		[redacted] de [redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]

5. Resultaten

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van het verkennende onderzoek en het verdiepende onderzoek beschreven.

5.1 Resultaten verkennend onderzoek

Dit verkennende onderzoek is al uitgevoerd en beschreven in het betreffende natuurwaardenonderzoek (Quickscan Wnb Hiddinkdijk Hengelo (gld) – [redacted] 14-7-2023 ') welke is uitgevoerd door een externe partij.

Bevindingen bureauonderzoek

Bij het raadplegen van NDFF kwam naar voren dat de das niet is waargenomen op en rondom de planlocatie.

Bevindingen verkennend veldonderzoek

Het plangebied bestaat uit een agrarisch perceel met mais erop aangrenzend een bosgebied.

Habitatsbeoordeling

Op basis van het verkennende onderzoek kan worden geconcludeerd dat de planlocatie geschikt is als leefgebied (tabel 3).

Tabel 2. Habitatsbeoordeling

Voedsel (en water)	Aanwezig. Open veld is geschikt voor muizen en haasachtigen. Groenstroken zijn voorzien van onderbegroeiing waardoor voedselaanbod vergroot wordt. (Drink)Water is aanwezig in de directe omgeving van de planlocatie.
Verbindingszones	Aanwezig in de vorm van bospercelen en akkerranden
Veiligheid (dekking)	Er is voldoende dekking zoals bosgebied en struwelen.

5.2 Resultaten verdiepend onderzoek

Sporen

Tijdens de veldbezoeken zijn sporen van de das in de vorm van graafsporen en een snuffelputje langszij de akkerrand aangetroffen.

Wildcamera's

In de 2e ronde is aan de noordzijde van het plangebied 1 waarneming gedaan van een volwassen exemplaar. Deze is waargenomen langszij de akkerrand.

Figuur 5 – waarneming das aan noordzijde plangebied.

6. Conclusie

De resultaten van het nader onderzoek van de das in het plangebied:

- Het is aannemelijk dat de das gebruik maakt van het plangebied als foerageergebied.
- Er gaan geen verblijfplaatsen verloren door of tijdens de geplande ingreep en er worden geen dassen gedood door de geplande ingreep.
- Tijdelijk voedselgebied gaat verloren m.b.t. de maisakker. Die dit jaar nog geschikt is als voedselgebied.
- Het inrichtingsplan voorziet in jaarrond verbindingszones en voedselgebied waardoor het habitat van de das versterkt wordt en de kans niet aannemelijk is dat de burcht wordt verlaten door deze ingrepen.
- Het leefgebied zal bij de nieuwe gebruiksfase versterkt worden.
- Een vergunning schadelijke handelingen flora en fauna activiteit wordt niet noodzakelijk geacht.

De opdrachtgever heeft alles gedaan wat redelijkerwijs van hen verwacht mag worden om te voorkomen dat schadelijke handelingen plaatsvinden voor deze flora- en fauna-activiteit binnen de Omgevingswet betreffende de marterachtigen. De specifieke zorgplicht is ten alle tijden van toepassing (zie bijlage).

Verantwoording

Literatuur/bronnen

- Kennisdocument Das BIJ12 (Versie 1.0, juli 2017)
- Fauna inventarisatie, [redacted]

Internet

- www.bij12.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.ndff.nl
- www.netwerkgroenebureaus.nl
- www.zoogdiervereniging.nl

Bijlagen

Verdieping wettelijk kader

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Deze wetgeving vervangt o.a. de Wet natuurbescherming. In deze wet is o.a. de bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden geregeld. Dit onderzoek beperkt zich tot soortbescherming marterachtigen.

Een 'flora- en fauna-activiteit' is volgens de definitie van het begrip zoals uitgewerkt in de bijlage bij art. 1.1 Omgevingswet een: 'activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten' Anders dan bij een 'Natura 2000-activiteit', waarvan pas sprake is als een activiteit leidt tot een kans op significante gevolgen op beschermde Natura 2000-gebieden, is er al sprake van een 'flora- en fauna-activiteit' als het een mogelijk gevolg heeft voor één van nature in het wild levend dier of plant, ongeacht of deze soort beschermd is volgens de Omgevingswet.

Doordat in de definitie wordt verwezen naar 'van nature' in het wild levende soorten, gaat de definitie niet op voor niet-van nature voorkomende soorten. Met andere woorden, de regels voor flora- en fauna-activiteiten gelden niet voor soorten die buiten het natuurlijk verspreidingsgebied voorkomen of exoten, tenzij specifiek vermeld. Als er sprake is van een flora- en fauna-activiteit, dient er rekening te worden gehouden met de regels in art. 11.27 Bal (specifieke zorgplicht), art. 11.28 Bal (voorkomen onnodig lijden dieren) en de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5 Bal (vergunningplicht bij schadelijke handelingen, regels vergunningsvrije gevallen). Hoewel de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5 Bal alleen betrekking hebben op de bij wet beschermde soorten, gelden de artikelen 11.27 en 11.28 ook met betrekking tot de niet-beschermde soorten.

Specifieke zorgplicht flora en fauna In het Bal is een specifieke zorgplicht opgenomen voor onder meer alle 'flora- en fauna-activiteiten' die, zoals hiervoor aangegeven, vrijwel alle ruimtelijke activiteiten betreft (art. 11.27 Bal). 8 Deze specifieke zorgplicht komt in de plaats van de algemene zorgplicht die in de Omgevingswet staat (zie hiervoor).9 Iedereen die een flora- en fauna-activiteit uitvoert, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.27, 1e lid Bal). In het tweede lid staat de nadere uitwerking van de specifieke zorgplicht. In het tweede lid onder a is er met betrekking tot de reikwijdte van de zorgplicht voor flora- en fauna-activiteiten aangegeven dat deze plicht in ieder geval inhoudt dat moet worden nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid van een aantal type soorten die kwetsbaar of bedreigd zijn. Deze soorten betreffen in Nederland van nature voorkomende: • Vogelrichtlijn-soorten zoals genoemd in bijlage I Vrl en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, 2e lid Vrl; • Habitatrichtlijn-soorten als opgenomen in bijlage II, IV en V Hrl; • nationaal beschermde soorten (bijlage IX Bal); • dieren of planten die staan opgenomen op de Rode Lijsten; • voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats. Als deze aanwijzingen er zijn, moet worden vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten.

Zijn nadelige gevolgen niet uit te sluiten, dan wordt gevraagd om na te gaan welke nadelige gevolgen kunnen optreden en passende preventieve maatregelen te nemen, de activiteit te staken, of, als dat niet kan, passende herstelmaatregelen te nemen. Verder wordt er ook gevraagd om tijdens en na het verrichten van de activiteit na te gaan of de getroffen passende preventieve maatregelen de beoogde effecten hebben. De zorgplicht geldt altijd voor alle in het wild levende soorten, ongeacht een eventueel van toepassing zijnde vrijstelling, gedragscode of vergunning. De zorgplicht voor soorten is bovendien niet beperkt tot de dieren en planten

zelf, maar ook tot de directe leefomgeving van de soorten. Dat betreft voor dieren de foerageergebieden, rust en vaste verblijfplaatsen en plaatsen voor het grootbrengen van de jongen. Mochten de zorgplichtbepalingen niet helder genoeg zijn, dan staat het bevoegd gezag vrij om middels maatwerkregels (artikel 11.29 Bal) of maatwerkvoorschriften (artikel 11.31 Bal) deze te verduidelijken. Bijvoorbeeld door het opnemen van regels in een provinciale Omgevingsverordening of het stellen van een maatwerkvoorschrift of vergunningsvoorschrift. Zoals ook aangegeven hiervoor met betrekking tot de specifieke zorgplicht voor Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden, is de kern van de zorgplichtbepaling voor flora- en fauna-activiteiten dat als er sprake is van nadelige gevolgen op in het wild voorkomende soorten, deze, indien redelijkerwijs kan worden gevergd, moeten worden voorkomen, beperkt of ongedaan worden gemaakt. Ook in art. 11.27, tweede lid wordt verwezen naar passende preventieve maatregelen of passende herstelmaatregelen. In art. 11.27, tweede lid onder b Bal wordt aangegeven dat er moet worden 'vastgesteld' of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten. Daarnaast zijn de overige voorwaarden in het tweede lid onder c t/m f zodanig concreet dat in deze bewoording kan worden gelezen dat er aantoonbaar aan deze voorwaarden moet worden voldaan, zeker ook met in het achterhoofd dat de specifieke zorgplichten in de Omgevingswet zowel bestuurlijk als strafrechtelijk kunnen worden gehandhaafd.

Om aantoonbaar aan de voorwaarden van de specifieke zorgplicht te kunnen voldoen, is het noodzakelijk dat de toetsing aan de zorgplichtbepalingen in een Natuurwaardenonderzoek of nader onderzoek wordt vastgelegd. Hiertoe kan door ecologische adviesbureaus – naast een bureaustudie door raadpleging van verspreidingsgegevens in tools zoals de NDFF – een 'Habitatcheck' worden uitgevoerd naar het voorkomen van de genoemde soorten, op basis van de geschiktheid van het aanwezige habitat als leefgebied van deze soorten. Afhankelijk van het aan te treffen habitat, kan daardoor goed inzicht worden verkregen in het mogelijk voorkomen van soorten of soortgroepen. Of een nader onderzoek ook naar redelijkheid kan worden gevergd om de aanwezigheid te kunnen uitsluiten, zal afhangen van de opdrachtgever. Vervolgens moet worden beschreven in de Natuurwaardenonderzoek of nader onderzoek of nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten of dat deze kunnen worden voorkomen, beperkt of ongedaan kunnen worden gemaakt door maatregelen zoals hiervoor aangegeven.

<u>De soortenbeschermingsregimes</u>

In de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.4 Bal zijn de verschillende soortenbeschermingsregimes opgenomen:

- § 11.2.2 Bal: omgevingsvergunning soorten Vogelrichtlijn
- § 11.2.3 Bal: omgevingsvergunning soorten Habitatrichtlijn
- § 11.2.4 Bal: omgevingsvergunning andere soorten

Onder iedere paragraaf zijn de vergunning plichtige gevallen en de vergunningsvrije gevallen aangegeven. In de Omgevingswet wordt niet meer gesproken over verbodsbepalingen waarvoor een vergunning of vrijstelling kan worden verleend, maar over schadelijke handelingen die leiden tot een vergunning plichtig geval. De inhoud van de schadelijke handelingen komen overeen met de verbodsbepalingen van de soortenbeschermingsregimes uit de Wnb, aangezien deze rechtstreeks voortkomen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en internationale Verdragen en betreffen de volgende schadelijke gevallen:

Schadelijke handelingen Vogelrichtlijn (art. 11.37 Bal):	Schadelijke handelingen Habitatrichtlijn (art. 11.46 Bal):	Schadelijke handelingen andere soorten (art. 11.54 Bal)
Het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in art. 1 Vrl	Het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren Hrl bijlage IV, onder a, Bern bijlage II, Bonn bijlage I (ex. vogels art. 1 Vrl);	Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A
Het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels	Het opzettelijk verstoren van dieren	Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren
Het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels	Het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren	
Het opzettelijk storen van vogels*	Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren	Het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B
	Het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b Hrl of bijlage I verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied	

Tabel 1 – Beschermingsregimes schadelijke handelingen

De Omgevingswet onderscheidt drie verschillende beschermingsregimes, met elk hun eigen verbodsbepalingen (zie tabel 1). De eerste twee categorieën zijn gebaseerd op de door de Europese Unie opgestelde Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992). Het 3e beschermingsregime, andere soorten, betreft soorten die niet op Europees niveau beschermd zijn, maar wel op landelijk niveau (nationaal beschermde soorten). Daarnaast geldt dat voor alle soorten de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat men bij werkzaamheden met mogelijk negatief effect op planten en dieren, maatregelen dient te nemen (binnen wat redelijkerwijs verwacht van men kan worden) om onnodige schade aan planten of dieren te voorkomen.

Als door het tijdig nemen van (effectief bewezen) maatregelen een vaste rust- en verblijfplaats in stand blijft, en daardoor geen verbodsverboden uit de Wnb worden overtreden, is een ontheffingsaanvraag niet noodzakelijk. Wel is het dan van belang om een en ander onderbouwd vast te leggen in een mitigatieplan / projectplan, voor het geval er een handhavingsverzoek of toezicht aan de orde is kan ondanks het nemen van maatregelen niet worden voorkomen dat verbodsbepalingen/schadelijke handelingen worden overtreden, dan is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk.

Verbodsbepaling das

De das valt onder de volgende verbodsartikelen in de Omgevingswet

BAL 11.54.1a: Het is verboden specifieke beschermde soorten (opzettelijk) te doden of te vangen.

BAL 11.54.1b. Het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (opzettelijk) te beschadigen, vernielen of wegnemen.

Verstoring van de das mag, indien het niet van dien aard dat de burcht haar functie niet meer kan vervullen Als de invulling van de specifieke zorgplicht niet helder is of het onduidelijk is of gedragingen onder de zorgplicht vallen, heeft het bevoegd gezag de ruimte om deze nader te duiden in een maatwerkvoorschrift,

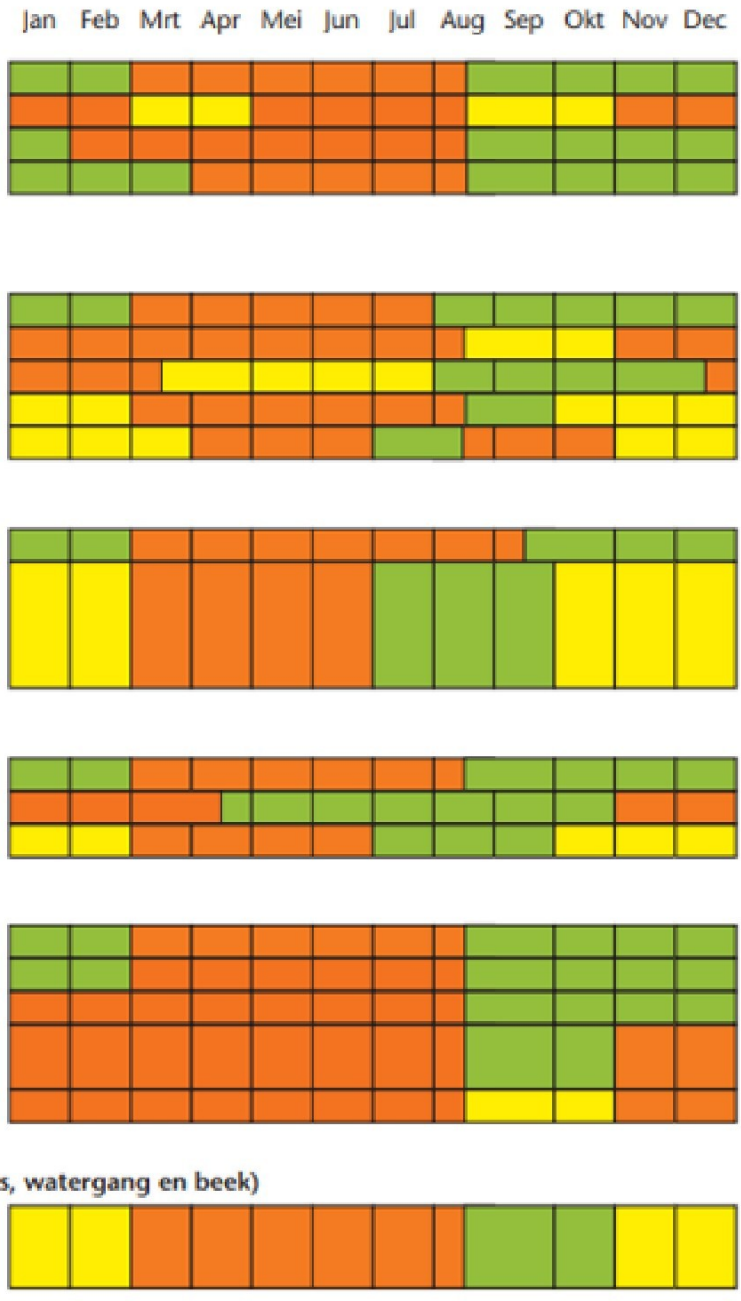
Specifieke zorgplicht

Ten alle tijden geldt bij het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten dient de initiatiefnemer / uitvoerder van de activiteit te kunnen aantonen hoe tegemoetgekomen wordt aan de specifieke zorgplicht (art. 11.27, Bal).

De specifieke zorgplicht schrijft voor dat bij flora- en fauna-activiteiten extra maatregelen dienen te worden genomen indien er aanwijzingen zijn voor het alle in het wild voorkomende flora en fauna. Dit geldt voor zowel beschermde soorten (vogelrichtlijnsoorten, habitatrichtlijnsoorten, nationaal beschermde soorten), maar ook voor trekvogelsoorten (art. 4.2 van de vogelrichtlijn) en Rode Lijst-soorten, ongeacht vrijstellingen, gedragscode of vergunning. De specifieke zorgplicht is ook van kracht voor de leefgebieden of natuurlijke habitats van bovengenoemde soorten. Iedereen die een flora- en fauna-activiteit uitvoert, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (in deze volgorde).

Als er door de flora- en fauna-activiteit nadelige gevolgen optreden voor deze soorten, dienen preventief passende maatregelen te worden getroffen. Als de activiteit al is aangevangen en er blijken onvoorziene nadelige gevolgen voor één of meerdere soorten, moet de activiteit gestaakt worden. Als stoppen niet mogelijk is, dienen herstelmaatregelen getroffen te worden. Of de getroffen maatregelen ook het beoogde effect hebben, dient tijdens en na uitvoer van de activiteit te worden nagegaan.

Om verstoring van planten en dieren zoveel mogelijk te voorkomen, is het tijdstip of de periode voor uitvoeren van werkzaamheden van belang. De kalender is bedoeld om de bouwwerkzaamheden en beheer en onderhoud beter af te stemmen op de bestaande flora en fauna waarden.

Optimale perioden voor werkzaamheden. In deze perioden zijn de minste kans op verstoringen van planten en dieren.

Acceptabele perioden voor werkzaamheden, mits er geen verstoring van planten en dieren plaatsvindt. De werkzaamheden verrichten onder begeleiding van een ter zake kundige.

Geen werkzaamheden in deze perioden. Wanneer andere zwaarwegende belangen gelden dan de werkzaamheden verrichten onder de voorwaarden.

Disclaimer

Deze rapportage is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven. Niets uit deze rapportage mag, met uitzondering van de opdrachtgever, worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, kopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van Ecofect B.V., noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd is. Ecofect B.V. is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden of andere gegevens verkregen. De opdrachtgever vrijwaart Ecofect B.V. voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing. Omdat ecologisch onderzoek een momentopname is, kan de aanwezigheid van beschermde soorten soms niet worden uitgesloten of bevestigd. Daarnaast is de natuurwetgeving aan verandering en jurisprudentie onderhevig. Wij zijn echter niet aansprakelijk voor de gevolgen van onverwacht verschijnende of verdwijnende flora of fauna, noch voor de gevolgen van veranderende wetgeving of jurisprudentie.

© 2025 Ecofect B.V.; Nunspeet

Quickscan Wnb

Hiddinkdijk Hengelo (gld)

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief

Opdrachtgever:

Van Wanrooij Bouw & Ontwikkeling

[redacted]

Magistratenlaan 24

[redacted] 's-Hertogenbosch

Opdrachtnemer:

[redacted]

Onze vestigingen

088-1471100

info@eelerwoude.nl

www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer:	204677
Datum:	14-7-2023
Projectleider:	[redacted]
Opgesteld:	[redacted]
Gecontroleerd:	[redacted]
Status:	Definitief
Versie:	1

© 2023 [redacted]

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

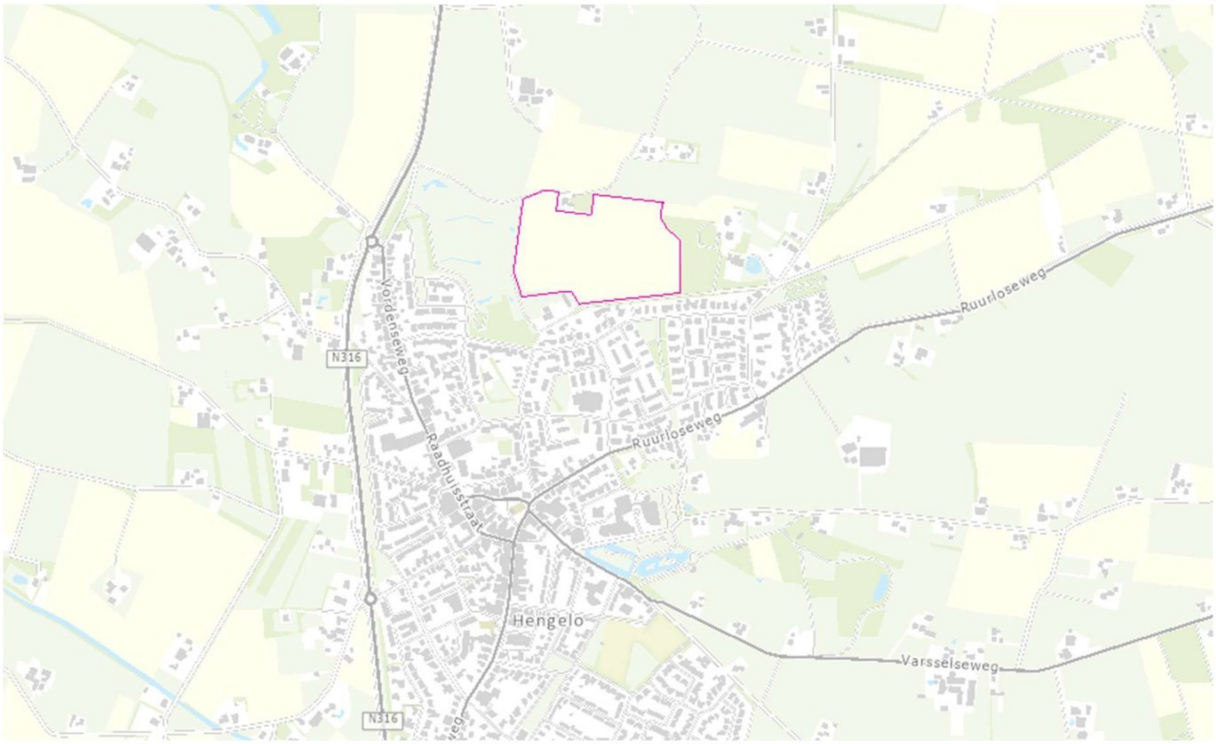
Inhoudsopgave

1 Inleiding 4
2 Huidige situatie en ontwikkeling 5
2.1 Huidige situatie 5
2.2 Voorgenomen ontwikkeling 5
3 Natuurwetgeving en -beleid 8
3.1 Inleiding 8
3.2 Bescherming van soorten 8
3.3 Bescherming van gebieden 8
3.4 Bescherming van houtopstanden 9
3.5 Gelders Natuurnetwerk 10
4 Methode 11
4.1 Inleiding 11
4.2 Bureauonderzoek 11
4.3 Terreinbezoek 11
5 Beschermde soorten 12
5.1 Inleiding 12
5.2 Planten 12
5.3 Zoogdieren 12
5.4 Vogels 17
5.5 Reptielen 19
5.6 Amfibieën 19
5.7 Vissen 20
5.8 Ongewervelden 20
6 Conclusie 21
6.1 Beschermde soorten 21
6.2 Bescherming gebieden 22
6.3 Bescherming houtopstanden 22
6.4 Natuurnetwerk Nederland 22
6.5 Uitvoerbaarheid van de plannen 22
6.6 Geldigheid rapportage 23
Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving 26

1 Inleiding

De initiatiefnemer is voornemens binnen het plangebied een woonwijk te realiseren. In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Met deze toetsing wordt duidelijk hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de natuurbeschermingswet.

Eerste stap in deze toetsing is het uitvoeren van een verkennend onderzoek. Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in.

Afbeelding 1. Ligging plangebied ten noorden van Hengelo (gld).

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied betreft een landbouwperceel waar ten tijde van het veldbezoek maïs op stond. In het noorden van het plangebied ligt nog een erf met woonhuis, boomgaard en kapschuur omsloten. Ten noorden ligt agrarisch gebied met koeweides, graslanden en akkers. Er zijn tussen de akkers en graslanden diverse lijnvormige elementen aanwezig in de vorm van wegen met langs weerszijden bomenlanen. Ten westen van het plangebied ligt een natuurlijk ingerichte zonneweide met wadi's, een meidoornhaag en een wandelpad erlangs. Ten oosten ligt buitenplaats Het Regelink. Hier is een bosperceel aanwezig. Ten zuiden begint bebouwd gebied van de gemeente Hengelo (gld.). Hier is een wandelpad, greppel en bomenlaan aanwezig. In het zuiden van het plangebied staat nog een solitaire eik. Ten zuidwesten ligt een erf met een vijver of wadi (deze lag ten tijde van het veldbezoek in ieder geval droog), een woonhuis, boomgaard en diverse bijgebouwen. Er is binnen het plangebied geen verlichting aanwezig, wellicht dat er enige vorm van verlichting rond de erven aanwezig is. Eventuele verlichting afkomstig van het ten zuiden gelegen pad zal niet ver uitstralen in het plangebied vanwege de bomenrij die ertussen staat.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

De initiatiefnemer is voornemens woningen te realiseren met inachtneming het landschapstype en de ecologie in de omgeving. Het exacte planvoornemen en inrichting is vooralsnog niet bekend.

Afbeelding 2. Luchtfoto's plangebied.

Afbeelding 3. Impressie plangebied, situatie op 20 juni 2023.

3 Natuurwetgeving en -beleid

3.1 Inleiding

De Wet natuurbescherming bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “andere soorten”. Elk beschermingsregime heeft zijn eigen verbodsbepalingen.

Voor ieder ruimtelijk plan of ruimtelijke ontwikkeling is het verplicht om te toetsen of deze kan leiden tot overtreding van de betreffende verbodsbepalingen. Wanneer sprake is of kan zijn van een overtreding, dan dient er onderzocht te worden of een vrijstelling geldt. Indien er geen vrijstelling geldt, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. Bijlage 1 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

Gevolgen plangebied
De Wet natuurbescherming is een nationale wet. Indien negatieve effecten worden verwacht door activiteiten of ontwikkelingen is een toetsing aan de Wet natuurbescherming noodzakelijk. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten en welke effecten de voorgenomen ontwikkeling heeft op deze soorten.

3.3 Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedsbescherming worden binnen de Wet natuurbescherming de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden.

Gevolgen plangebied

Niet stikstof-gerelateerde effecten:

Op ongeveer 8 km afstand ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Rijntakken. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maken dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Een stikstofberekening is altijd noodzakelijk om de uitstoot en depositie van stikstof, en de gevolgen daarvan op Natura 2000-gebieden, te bepalen. Echter, de gegevens die voor deze berekening noodzakelijk zijn, zijn in deze fase van de ontwikkeling nog niet beschikbaar of nog niet concreet. Ook is de wetgeving omtrent stikstofdepositie onderhavig aan wijzigingen en strekt het tot de aanbeveling de toetsing te laten uitvoeren op het moment dat de plannen concreter zijn.

3.4 Bescherming van houtopstanden

Het kappen of rooien van bomen is niet zomaar toegestaan in de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder bos wordt verstaan:

- alleen bossen die buiten de 'bebouwde kom Boswet' liggen;
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m^2);
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat.

De gemeente stelt de grenzen van de 'bebouwde kom Boswet' bij besluit vast. Deze grenzen kunnen afwijken van de 'bebouwde kom Verkeerswet'. Het besluit wordt door de provincie goedgekeurd. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en herplantplicht. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwde kom indien kap plaatsvindt in een houtopstand. Veelal geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel is er geen herplantplicht.

De voorgenomen kap van een houtopstand hoeft niet gemeld te worden als het gaat om:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
    - wegbeplantingen;
    - beplantingen langs waterwegen, en
    - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden.
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
    - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;

- bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
- zijn aangelegd na 1 januari 2013.

- het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;
- het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode.

De provincie kan een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moeten meestal ook nieuwe bomen worden aangeplant. De provincie kan een ontheffing of vrijstelling verlenen. Dit hangt ervan af of hiervoor een provinciale verordening is opgesteld. Mogelijk is ook een omgevingsvergunning nodig. Het aanvragen van deze vergunning en het indienen van een kapmelding moet apart van elkaar uitgevoerd worden.

Gevolgen plangebied
Er worden binnen het plangebied geen bomen gekapt. Een nadere toetsing van houtopstanden is daarom niet noodzakelijk.

3.5 Gelders Natuurnetwerk

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming. Zo gebruikt Gelderland de benaming Gelders Natuurnetwerk (GNN). De provincie heeft daarnaast de Groene Ontwikkelingszone (GO) vastgelegd. Dit zijn gebieden die over het algemeen rond en tussen de GNN liggen, zoals de ecologische verbindingszones, weidevogelgebieden en rustgebieden voor wintergasten (ganzen). In de GO is ruimte voor economische ontwikkelingen indien deze samengaan met een substantiële versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden.

In het GNN en GO geldt het ‘nee, tenzij’- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op het GNN of GO denkbaar zijn, is het noodzakelijk een GNN-toetsing uit te voeren. De GNN en de GO worden beide beschermd tegen aantasting van de kernkwaliteiten.

Gevolgen plangebied
Het plangebied en de directe omgeving maken (geen) onderdeel uit van het GNN of GO. Met de voorgenomen werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht op de wezenlijke waarden en kenmerken van het GNN.

4 Methode

4.1 Inleiding

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.2 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is (indien beschikbaar) gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna);
- de landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, is gebruikt om na te gaan of nabij het plangebied in het verleden beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of data van de waarnemingen waren daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer) en kunnen daardoor betrekking hebben op waarnemingen buiten het plangebied;

4.3 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door [redacted] uitgevoerd, ecologisch adviseur bij [redacted] (zie kader). Het veldbezoek is uitgevoerd op 20 juni 2023 bij 19°C, half bewolkt weer en windkracht 1 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van [redacted] beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

5 Beschermde soorten

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldbezoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit de literatuur en andere informatiebronnen. Vervolgens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.2 Planten

Voorkomen en functie
Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Aangetroffen soorten binnen het plangebied en tussen het maïs zijn maïsperzikkruid en melganzenvoet, duidend op een voedselrijk en enigszins nat milieu. Aan de randen ook (akker)winde, timotheegras en hondsdraf. In de zoomvegetatie van het landgoed staat eveneens brandnetel en braam. Gelet op de aanwezige terreintypen, het beheer en de functie van het plangebied is het niet waarschijnlijk dat binnen het plangebied beschermde plantensoorten voorkomen. Veel van de beschermde soorten komen nagenoeg uitsluitend voor in schrale milieus en niet op een (maïs)akker waar bemesting en gewasbescherming wordt toegepast.

Effecten en ontheffing
In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze worden op basis van het aanwezige biotoop uitgesloten, waardoor geen sprake is van negatieve effecten op beschermde planten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: er is als gevolg van het planvoornemen geen sprake van negatieve effecten op beschermde planten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde flora niet noodzakelijk.

5.3 Zoogdieren

5.3.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie
In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. In het plangebied kunnen de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis, franjestaart en eventueel bosvleermuis.

Verblijfplaatsen
Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (zie kader - Vleermuisverblijfplaatsen). Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - Vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boom bewonende en gewone grootoorvleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

In het plangebied zijn geen gebouwen of bomen aanwezig die potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. De solitaire eik vertoont geen holtes of scheuren met een vrije aanvliegmogelijkheid waar vleermuizen gebruik van kunnen maken. Ten zuiden van het plangebied staan er in de bomenlaan enkele bomen met duidelijke holtes waar een vleermuis gebruik van zou kunnen maken (afbeelding 3). In de rand van landgoed Regelink zijn eveneens enkele kwijnende bomen waargenomen met scheuren en loshangend schors waar een vleermuis gebruik van zou kunnen maken als verblijfplaats.

Afbeelding 1. Holtes in bomen langs de Regelinklaan.

Foerageergebieden en vliegroutes

Het plangebied is enkel langs de randen en eventueel rond de solitaire eik geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Het naastgelegen landgoed en het zonnepark met waterpartijen is geschikter als foerageergebied, onder meer door de aanwezigheid van diversiteit aan landschapselementen, bomen, kruidlagen en waterpartijen. Vleermuizen gebruiken daarnaast lijnvormige elementen om zich langs te verplaatsen, zoals houtsingels, welke als vliegroute kan dienen. Een dergelijk lijnvormig element is aanwezig aan de zuidzijde van het plangebied in de vorm van de bomenrij langs de Regelinklaan.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming met beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden

vanuit de Wet natuurbescherming. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven (zie ook kader - Foerageergebieden en vliegroutes).

Met de inrichting van het gebied dient rekening gehouden te worden met eventuele verblijfplaatsen in- en een potentiële vliegroute langs de bomenlaan Regelinklaan en enkele bomen aan de oostzijde in de bosrand. Deze bomen dienen behouden te blijven, inclusief een vrije aanvliegmogelijkheid, vrij van obstakels en vrij van verlichting (zie kader - Verlichting).

Met betrekking tot het foerageergebied is er geen sprake van een overtreding omdat er geen sprake is van essentieel foerageergebied. Met inachtneming van de inrichtingseisen die gesteld worden aan verblijfplaatsen en potentiële vliegroute zal de herinrichting evenmin effect hebben op de functionaliteit van het gebied als foerageergebied.

Indien blijkt dat aan één of meer van de genoemde voorwaarden niet voldaan kan worden, is nader onderzoek naar het gebruik van het plangebied door vleermuizen noodzakelijk. Aan de hand van dit nader onderzoek kan dan bepaald worden of een ontheffing in het kader van de beschermde soorten van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor vleermuizen niet noodzakelijk mits er met de inrichting rekening gehouden wordt met potentiële verblijfplaatsen en een vliegroute ten zuiden en ten oosten van het plangebied.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

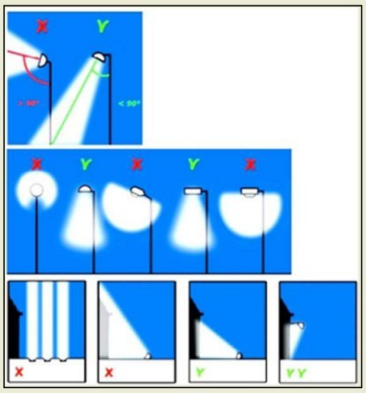
Kader – Verlichting

Een aantal nachtactieve dieren, zoals vleermuizen, uilen en marters, zijn gevoelig voor verlichting. Er zijn soorten die kunstlicht zoveel mogelijk vermijden, zoals de watervleermuis, en er zijn soorten die (in beperkte mate) rond lantaarnpalen jagen, zoals de rosse vleermuis. Bij het plaatsen van verlichting bij in- en/of uitvliegopeningen, vliegroutes en foerageergebieden kunnen barrières ontstaan waardoor de vleermuizen van de verblijfplaatsen, vliegroute en/of foerageergebied afzien.

Er dient te allen tijde rekening gehouden te worden met verlichting, door verlichting tot een minimum te beperken en directe belichting van de omgeving en onverlichte gebiedsdelen te voorkomen. Om lichthinder te voorkomen en het gebied aantrekkelijker te maken voor vleermuizen kunnen verschillende maatregelen getroffen worden:

- verlichting alleen plaatsen waar het echt nodig is;
- verlichting alleen aan op momenten wanneer het nodig is (dynamische verlichting);
- verlaag de hoogte van de lichtmasten zodat boomkronen onverlicht blijven;
- beperk verstrooiing het licht tot een minimum door gebruik van aangepaste armatuur;
- geen verlichting plaatsen bij in- en/of uitvliegopeningen en vliegroutes.

Hiernaast staan enkele voorbeelden om lichtverstrooiing te voorkomen.

5.3.2 Overige zoogdieren

Voorkomen en functie

Volgens gegevens van de NDFF zijn er in nabijheid van het plangebied waarnemingen van eekhoorn, konijn en ree bekend. Tijdens het veldbezoek zijn eveneens hazen waargenomen op naastgelegen perceel. Kleine marterachtigen, das en steenmarter worden, ondanks dat hier geen waarnemingen van bekend zijn volgens gegevens van de NDFF, vanwege de landschapskenmerken eveneens verwacht.

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Op basis van het aanwezige biotoop, sporen, literatuurgegevens en expertise zijn onder andere de volgende algemeen voorkomende zoogdieren binnen het plangebied aanwezig of te verwachten: ree, konijn en diverse algemene (spits)muizen. Deze soorten kunnen het plangebied gebruiken als (onderdeel van hun) leef- en foerageergebied. Daarnaast maken een aantal van het plangebied gebruik als migratieroute.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Het is mogelijk dat een steenmarter een verblijfplaats heeft op een van de erven nabij het plangebied, en de eekhoorn nesten heeft in een van de naastgelegen bospercelen. Een eekhoorn zal zich voor zijn leefgebied beperken tot deze bospercelen. Binnen het plangebied is voor de eekhoorn geen sprake van essentieel leefgebied.

Aanwezige houtwallen, bosranden met braamstruweel en (meidoorn)hagen rond het plangebied bieden dekking. Steenmarter en kleine marterachtigen maken gebruik van deze elementen om langs te migreren. Het is eveneens mogelijk dat een kleine marterachtige als hermelijn of wezel een verblijfplaats heeft onder een van deze elementen. Voor deze soorten ontbreekt verder essentieel leefgebied binnen het plangebied, omdat de maïsakker niet voldoet aan de kenmerken van foerageergebied.

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van das zoals pijpen, prenten, ontlasting of wissels aangetroffen. Echter was de maïs niet volgroeit en kan dit de afwezigheid van sporen tijdens het veldbezoek verklaren. Vanwege geschiktheid van het plangebied als foerageergebied met naastgelegen bos en houtwallen waar vaste

rust- en verblijfplaatsen van das aanwezig kunnen zijn, is het niet uitgesloten dat het plangebied onderdeel uitmaakt van leefgebied van de das.

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Voor de soorten met een strikte bescherming als steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel, geldt dat negatieve effecten zijn te voorkomen door de aanwezige houtwallen, hagen en de bosrand met braamstruweel te behouden. Deze elementen dienen opgenomen te worden in het inrichtingsplan (zie afbeelding 4).

Ten aanzien van de das is een negatief effect als gevolg van de woningbouw op de das niet zondermeer uitgesloten. Er is onvoldoende zicht op eventuele vaste rust- en verblijfplaatsen in nabijheid van het plangebied. De maïsakker kan onderdeel zijn van het leefgebied. Een nader onderzoek is aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor kleine marterachtigen en steenmarter niet noodzakelijk, mits de elementen die voor genoemde soorten kunnen dienen als onderdeel van het leefgebied, behouden blijven. In andere gevallen is aanvullend onderzoek naar de functie van deze elementen voor kleine marterachtigen en steenmarter, aan de orde.

Nader onderzoek en mogelijk het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor das wel noodzakelijk. Middels een aanvullend veldbezoek dienen eventuele vaste rust- en verblijfplaatsen in de omgeving in kaart gebracht te worden.

Afbeelding 2. Te behouden elementen. Afbeelding linksboven: haag met o.a. meidoorn, sleedoorn en hondsroos. Rechtsboven: houtwal erfgrens ten zuidoosten. Linksmidden: bosrand met ondergroei. Rechtsmidden: onderdoorgang naar zonneweide. Onder: alle elementen van waarde voor marterachtigen en steenmarter in rood en vlakdekkend grijs.

5.4 Vogels

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn als soort beschermd in de Wet natuurbescherming. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving (categorie 5-vogelnesten) en overige (broed)vogels.

Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten vallen onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruik maken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen. Onder de vogels met jaarrond beschermde leefomgeving vallen soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats

die zij het jaar daarvoor hebben gebruikt of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Jaarrond beschermde nesten
Binnen het plangebied is één solitaire eik aanwezig waarin een jaarrond beschermd nest is uitgesloten op basis van een visuele inspectie. Er is geen sprake van een nest van dergelijk formaat dat het in gebruik kan zijn door een roofvogel of ransuil. Er is geen sprake van sporen zoals krijtsporen, prooiresten en/of braakballen onder de boom. Tijdens het veldbezoek zijn twee roepende buizerds waargenomen die zich steeds verplaatsten tussen het bosgebied op landgoed Regelink en het erf ten noorden van het plangebied. Een nest van de buizerd is derhalve te verwachten in de bomen van een van deze elementen. Jaarrond beschermde nesten van andere roofvogels als havik, boomvalk of sperwer zijn evenmin uit te sluiten binnen het bosgebied of in een van de bomenlanen. Op naastgelegen erven kunnen kerkuil of steenuil broeden. Het plangebied zelf, bestaande uit maïsakker, heeft voor de soorten geen essentiële functie als foerageergebied, de soorten kunnen de randen wel gebruiken om te foerageren, omdat zich hier prooidieren ophouden tussen het opgaande groen. Van essentieel foerageergebied is echter geen sprake, in de omgeving is voldoende foerageergebied voorhanden in de vorm van akkerranden, bossen en de zonneweide.

Jaarrond beschermde functionele leefomgeving (categorie 5-vogelnesten)
Er zijn binnen de grenzen van het plangebied geen nesten van vogelsoorten aangetroffen of te verwachten waarvan de functionele leefomgeving eveneens jaarrond beschermd is. Het gaat om diverse mezensoorten en spechten.

Overige (broed)vogels
De tijdens het veldbezoek aangetroffen vogels (zwartkop, spreeuw, heggenmus, winterkoning, holenduif) en te verwachten vogels vallen onder de algemene broedvogels van bossen en struwelen en ruraal gebied. Het is mogelijk dat in de solitaire eik een nest aanwezig is van een algemeen voorkomende broedvogel. De meeste zullen echter broeden binnen het bosperceel en langs de Regelinklaan zijn meerdere spreeuwennesten waargenomen. Binnen het maïsperceel kan in het voorjaar een soort als kievit of gele kwikstaart tot broeden komen.

Effecten en ontheffing
Vogels met jaarrond beschermde nesten
Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij de aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk. Ten aanzien van jaarrond beschermde nesten buiten de planlocatie is het aan de orde om verstoring als gevolg van de werkzaamheden te voorkomen. Dit kan bewerkstelligd worden door werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren, of een afstand van ongeveer 75 meter tot het nest aan te houden in geval er sprake is van een broedgeval.

Vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving
In de omgeving zijn voldoende alternatieve nestmogelijkheden en leefgebied aanwezig. Genoemde soorten zijn bovendien goed in staat alternatieve nestplaatsen te vinden. Compenserende maatregelen of het aanvragen van een ontheffing is om deze redenen dan ook niet aan de orde.

Overige (broed)vogels
Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat gehandeld wordt in strijd met deze verbodsbepaling.

De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen[1]. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Wet natuurbescherming zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

Conclusie: bij de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met (in gebruik zijnde) nesten van vogels. Verstorende werkzaamheden dienen buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd, of voor start van de werkzaamheden dient middels een nestinspectie naar grondbroeders in gebruik zijnde nesten binnen het plangebied uitgesloten te zijn.

Binnen het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten aanwezig, echter kunnen deze wel aanwezig zijn in nabijheid van het plangebied. Verstoring kan voorkomen worden door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of voor het broedseizoen te starten, of een afstand van ongeveer 75 meter[2] te bewaren tussen de werkzaamheden en het in gebruik zijnde nest. In dat laatste geval dient er tijdig voor de werkzaamheden duidelijkheid te zijn over de eventueel aanwezige jaarrond beschermde nesten rond het plangebied. Een inspectie dient in dat geval uitgevoerd te worden tijdens het bladerloze seizoen voorafgaand aan het jaar van uitvoering.

5.5 Reptielen

Voorkomen en functie
Er zijn volgens gegevens van de NDFF geen waarnemingen bekend van reptielen in nabijheid van de planlocatie. Daarnaast zijn beschermde reptielen zoals levendbarende hagedis en hazelworm gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk biotoop zoals heide of hoogveen, of bosgebied met een goed ontwikkelde humeuze laag.

Effecten en ontheffing
Op basis van het aanwezige biotoop kunnen beschermde reptielen worden uitgesloten. Negatieve effecten op reptielen zijn dan ook niet aanwezig. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor reptielen niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor reptielen niet noodzakelijk.

5.6 Amfibieën

Voorkomen en functie
Er zijn volgens gegevens van de NDFF geen waarnemingen bekend van streng beschermde amfibieën binnen of in nabijheid van de planlocatie. Algemene soorten zijn sporadisch te verwachten, met name in de randen van het plangebied of na regenval.

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt
Een aantal soorten zoals bruine kikker, bastaardkikker en gewone pad kunnen het plangebied gebruiken als landbiotoop. In het plangebied zelf zijn geen waterelementen aanwezig.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt
Beschermde soorten amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals kamsalamander of boomkikker, worden niet verwacht in het plangebied vanwege de aanwezige, ongeschikte habitat voor deze soorten. Zo ontbreken

[1] In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.
[2] Kennisdocument Buizerd, BIJ12.

waterelementen in het plangebied, greppels rond het plangebied staan droog. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde amfibieën in nabijheid van het plangebied.

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, kunnen op basis van de aanwezige biotoop worden uitgesloten, waardoor er geen sprake is van negatieve effecten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor amfibieën niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor amfibieën niet noodzakelijk.

5.7 Vissen

Voorkomen en functie

Binnen het plangebied zijn geen watervoerende elementen aanwezig. Derhalve ontbreekt geschikt leefgebied voor vissen.

Effecten en ontheffing

Beschermde vissen zijn niet in het plangebied aanwezig. Er worden dan ook geen effecten op beschermde vissen verwacht. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming voor vissen is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde vissen niet noodzakelijk.

5.8 Ongewervelden

Voorkomen en functie

Van de groep ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren) worden beschermde soorten als gevlekte witsnuitlibel of grote weerschijnvlinder binnen de planlocatie niet verwacht. Dit door het ontbreken van geschikt habitat dat onder andere bestaat uit heideterreinen, venranden, vochtig bos of bosranden met wilg. Waarnemingen van grote weerschijnvlinder zijn bekend ten zuidoosten van Hengelo (Gld.). Binnen de planlocatie is er echter geen geschikt habitat of waardplant (boswilg of grauwe wilg) aanwezig.

Effecten en ontheffing

In het plangebied zijn geen beschermde ongewervelden aanwezig. Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermde ongewervelden. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor ongewervelden niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde ongewervelden niet noodzakelijk.

6 Conclusie

6.1 Beschermde soorten

6.1.1 Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ontwikkeling zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van een aantal beschermde soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt. Het betreft soorten als ree, haas, konijn en diverse algemene muizensoorten. De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er sprake is van een tijdelijke en plaatselijke verstoring, voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft.

Zorgplicht
In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 een omschrijving opgenomen over de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht neemt voor alle in het wild levende dieren en planten, dus ook niet-beschermde soorten, en hun directe leefomgeving. Dit is een algemene verantwoordelijkheid die voor iedereen geldt. Het betekent bijvoorbeeld dat er niet onnodig dieren en planten worden gedood, wanneer er redelijkerwijs een andere oplossing is, bijvoorbeeld door de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

6.1.2 Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Met de volgende soorten en/of soortgroepen dient rekening te worden gehouden.

Vleermuizen
Met de inrichting van het gebied dient rekening gehouden te worden met eventuele verblijfplaatsen in- en een potentiële vliegroute langs de bomenlaan Regelinklaan en enkele bomen aan de oostzijde in de bosrand. Deze bomen dienen behouden te blijven, inclusief een vrije aanvliegmogelijkheid, vrij van obstakels en vrij van verlichting.

Met betrekking tot het foerageergebied is er geen sprake van een overtreding omdat er geen sprake is van essentieel foerageergebied. Met inachtneming van de inrichtingseisen die gesteld worden aan verblijfplaatsen en potentiële vliegroutes zal de herinrichting evenmin een negatief effect hebben op de functionaliteit van het gebied als foerageergebied.

Indien blijkt dat aan één of meer van de genoemde voorwaarden niet voldaan kan worden, is nader onderzoek naar het gebruik van het plangebied door vleermuizen noodzakelijk. Aan de hand van dit nader onderzoek kan dan bepaald worden of een ontheffing in het kader van de beschermde soorten van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is.

Steenmarter, kleine marterachtigen
Voor de soorten met een strikte bescherming als steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel geldt dat negatieve effecten zijn te voorkomen door de aanwezige houtwallen, hagen en de bosrand met braamstruweel te behouden. Deze elementen dienen opgenomen te worden in het inrichtingsplan (zie afbeelding 4).

Das
Nader onderzoek en mogelijk het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor das noodzakelijk. Middels een aanvullend veldbezoek dienen eventuele vaste rust- en verblijfplaatsen in nabijheid van het plangebied in kaart gebracht te worden.

Jaarrond beschermde nesten
Ten aanzien van jaarrond beschermde nesten buiten de planlocatie is het nodig om verstoring als gevolg van de werkzaamheden te voorkomen. Dit kan bewerkstelligd worden door werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren, of een afstand van ongeveer 75 meter tot het nest aan te houden in geval er sprake is van een broedgeval. In dat laatste geval dient er tijdig voor de werkzaamheden duidelijkheid te zijn over de eventueel aanwezige jaarrond beschermde nesten rond het plangebied. Een inspectie dient in dat geval uitgevoerd te worden tijdens het bladerloze seizoen voorafgaand aan het jaar van uitvoering.

Algemene broedvogels
Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, als ook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. In veel situaties kan dit voorkomen worden door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen[3] uit te voeren of te starten. Indien dit onmogelijk blijkt dient voor start van de werkzaamheden middels een nestinspectie naar grondbroeders in gebruik zijnde nesten binnen het plangebied uitgesloten te zijn.

6.2 Bescherming gebieden

Niet stikstof-gerelateerde effecten:
Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten
Een stikstofberekening is altijd noodzakelijk om de uitstoot en depositie van stikstof, en de gevolgen daarvan op Natura 2000-gebieden te bepalen. Echter, de gegevens die voor deze berekening noodzakelijk zijn, zijn in deze fase van de ontwikkeling nog niet beschikbaar of nog niet concreet. Ook is de wetgeving omtrent stikstofdepositie onderhavig aan wijzigingen en strekt het tot de aanbeveling deze te laten uitvoeren op het moment dat de plannen concreter zijn.

6.3 Bescherming houtopstanden

Er worden binnen het plangebied geen bomen gekapt. Een nadere toetsing van houtopstanden is daarom niet noodzakelijk.

6.4 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied en de directe omgeving maken (geen) onderdeel uit van het GNN of GO. Met de voorgenomen werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht op de wezenlijke waarden en kenmerken van het GNN. Van afname van areaal is geen sprake, tevens worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van het GNN significant aantasten.

6.5 Uitvoerbaarheid van de plannen

Vanuit de eisen van het natuurbeleid NNN en de Wet natuurbescherming is het plan uitvoerbaar met betrekking tot de onderdelen gebiedsbescherming en houtopstanden. Mits rekening gehouden wordt met de

[3] In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

voorgenoemde maatregelen en werkwijze is er geen overtreding van de soortenbescherming aan de orde. Indien niet kan worden voldaan aan de inrichtingseisen, maatregelen en werkwijzen, dan is aanvullend onderzoek naar de genoemde soorten aan de orde.

6.6 Geldigheid rapportage

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Tabel 1. Resultaten (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna in het plangebied.

Beschermingsregime	Soort(groep)	Gebruik gebied	Effect ruimtelijke ontwikkelingen	Ontheffing	Vervolg Nader onderzoek/mitigerende en/of compenserende maatregelen
"Andere soorten"	**Vrijgestelde grondgebonden zoogdieren**	Leefgebied	Minimale aantasting leefgebied, doden, op termijn weer geschikt leefgebied	Nee, vrijstelling	Zorgplicht
"Andere soorten"	**Vrijgestelde amfibieën**	Leefgebied	Minimale aantasting leefgebied, doden, op termijn weer geschikt leefgebied	Nee, vrijstelling	Zorgplicht
"Andere soorten"	**Steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel**	Mogelijk onderdeel van leefgebied	Potentieel leefgebied	Mogelijk	Indien niet mogelijk blijkt potentieel leefgebied te behouden, dan is aanvullend onderzoek en mogelijk een ontheffing aan de orde.
Habitatrichtlijn	**Vleermuizen**	Onbekend	Potentiële verblijfplaatsen en vliegroutes	Mogelijk	Indien niet mogelijk blijkt de functie van verblijfplaatsen en vliegroutes te behouden, dan is aanvullend onderzoek en mogelijk een ontheffing aan de orde.
Vogelrichtlijn	**Vogels**	Broedlocatie en onderdeel leefgebied	Mogelijke verstoring	Nee, mits	Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren, broedvogelinspectie, zorgplicht
Vogels jaarrond	**Vogels vaste broedlocaties**	Broedlocatie en onderdeel leefgebied	Geen verblijfplaatsen aanwezig, leefgebied blijft behouden	Nee, mits	Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren of afstand tot nest bewaren, zorgplicht

Literatuurlijst

- Bij12 (2017). Kennisdocument Buizerd Buteo buteo. Bij12, versie 1.0, Utrecht.
- ESRI Nederland (2021). https://www.esri.nl/nl-nl/home
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.
- NDFF (2021). Nederlandse Databank Flora en Fauna. https://www.ndff.nl/

Soortinformatie:
- www.sovon.nl
- www.vlinderstichting.nl

Waarnemingen:
- ndff-ecogrid.nl
- waarneming.nl

Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving

Bescherming van soorten

Zorgplicht
De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende planten- en diersoorten, of de soort nu beschermd is of niet (= zorgplicht). Deze zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wilde levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, maar kan door toepassing van bestuursdwang wel worden gehandhaafd.

Beschermingsregimes
Op het onderdeel soortbescherming deelt de Wet natuurbescherming soorten in drie beschermingsregimes in:

1. **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn**
   Alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn
2. **Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn**
   Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd[4].
3. **Beschermingsregime "andere soorten"**
   Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes heeft zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Verbodsbepalingen
De Wet natuurbescherming gaat uit van het 'nee, tenzij-principe'. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd (figuur 1). De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep 'Overige soorten'). Dat betekent dat deze verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve ontheffing);
- een ontheffing is verkregen.

[4] De brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Figuur 1. Overzicht verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming (bron: brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een ontheffing of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

Voorgaand figuur geeft een overzicht van de verbodsbepalingen per beschermingsregime. De verbodsbepalingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 3.1, lid 4 en lid 5*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich verstorende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 3.10 lid 3*). Zie kader – Opzettelijkheid.

Kader - Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (artikel 10). Hierdoor was de Flora en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daar is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: *"Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant…."*.

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader - Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (SvI) van de soort. Zie ook kader – Staat van instandhouding. De SvI varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de SvI dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moet inzicht worden gegeven in:

1. De SvI (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied).
2. Het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** "De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort".
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** "Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan".
- **Beschermingsregime Overige soorten:** "Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan".

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen
In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Vrijstellingen
Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen die leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen in de wet. Dit zijn bijvoorbeeld de provinciale vrijstellingen en de gedragscodes. Ook kan er sprake zijn van een vrijstelling als de handeling is opgenomen in een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of programma in het kader van een programmatische aanpak. Tot slot kan het Rijk voor handelingen en activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag is een vrijstelling geven in de vorm van een Ministeriële Regeling. Vrijstellingen kunnen alleen gelden voor de verbodsbepalingen en de voorwaarden zoals genoemd bij de verschillende beschermingsregimes.

Provinciale verordening
Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal vooral algemeen voorkomende en beschermde zoogdieren als egel en rosse woelmuis vrijgesteld van de ontheffingsplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Programmatische aanpak
De Wet natuurbescherming biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet is reeds ervaring opgedaan onder de ‘Generieke’ of ‘Gebiedsgerichte aanpak’. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebieden een Generieke ontheffing verleend zoals voor de gemeente Tilburg, het Havengebied Rotterdam en Vliegveld Twente. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied
Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak (zoals stikstof) vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de **Vogelrichtlijn** kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de **Habitatrichtlijn**, het **Verdrag van Bern** of het **Verdrag van Bonn** kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor **andere 'nationaal' beschermde soorten** kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Eelerwoude
Op weg naar 100% natuurinclusief

Omgevingsdienst
Achterhoek

Vooradvies Natuur (soorten)

Aan	: Gemeente Bronckhorst
T.a.v.	: [redacted]
Zaaknummer	: 2025EA0205
Onderwerp	: Regelinklaan Hengelo
Behandeld door	: [redacted]
Datum	: 27 februari 2025

Inleiding
Er is een woningbouwplan locatie tussen de Regelinklaan en Hiddinkdijk te Hengelo. De gemeente vraagt de Omgevingsdienst Achterhoek om advies over de ingediende quick scan (soortenbescherming) en nader onderzoek das.

Het advies is gebaseerd op de aangeleverde informatie en beschikbare kennis op het moment dat deze notitie is opgemaakt. Wijzigingen in informatie of kennis kunnen ertoe leiden dat het advies niet meer adequaat is of komt te vervallen.

Beoordelingskader
Op grond van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn en het CITES worden veel planten en diersoorten beschermd. Ook habitats worden beschermd (aangewezen natuurgebieden). De regels uit deze richtlijnen en verdrag zijn geïmplementeerd in de Nederlandse Wet Natuurbescherming (Wnb). Deze wet vervangt sinds 1 januari 2017 de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De wet heeft de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten tot doel. De wet beschermt niet alle plant- en diersoorten en de mate van bescherming kan van soort tot soort verschillen. Ontwikkelingen zijn alleen toelaatbaar als er geen nadelige gevolgen zijn voor:

- beschermde soorten
- Natura 2000-gebieden.

Sinds 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. De Wet natuurbescherming is hierin opgenomen. In bepaalde situaties is een ontheffing of vergunning nodig. Wat nieuw is, is de bijzondere (specifieke) zorgplicht. Met de Omgevingswet is invulling gegeven aan algemene zorgplicht en bijzondere zorgplicht. Dat betekent dat nu ook bijvoorbeeld Rode Lijst soorten beter beschermd moeten kunnen worden dan onder de Wnb het geval was. Onderzoeken, waaronder ecologische onderzoeken en quick scans, zijn nu wettelijk maximaal 3 jaar geldig. Verder wordt natuurinclusief bouwen verplicht op grond van het Bbl.

De EU heeft ingestemd met een verordening ter bescherming van het ecosysteem. Hiermee moet de bescherming van het totale systeem beter geregeld worden dan nu het geval is op grond van de aparte richtlijnen (Habitatrichtlijn HR, Vogelrichtlijn VR en Kaderrichtlijn water KRW). Die richtlijnen blijven wel bestaan. De nieuwe verordening is rechtstreeks van invloed op Omgevingsvisies en Omgevingsplannen. Het is nog niet bekend wanneer het exact in werking treedt ook omdat de bevoegdheid nog moet worden aangegeven. Concreet betekent het dat er een resultaatsverplichting gaat gelden voor o.a. nationale herstelplannen voor Natura-2000 gebieden, vergroening van de leefomgeving en een inspanningsverplichting voor vergroening van de landbouw. Hoe het zich gaat uitkristalliseren, is nu nog niet te voorzien.

Er geldt een beschermingsregiem voor aangegewezen gebieden binnen het Nederlands Natuurnetwerk (voorheen Ecologische Hoofdstructuur). In de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening staan de bescherming en regels voor het Gelderse deel: het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Groene Ontwikkelingszone (GO). Daarnaast worden oude bosgroeiplaatsen beschermd.

Inhoudelijke toets
Door [redacted] is een quick scan Wnb uitgevoerd. Het rapport is van 14 juli 2023.
[redacted] is lid van het Netwerk Groene Bureaus.

Quick scan

Status rapport definitief

Is het rapport recent (niet ouder dan 3 jaar) ? ja

(De Omgevingswet geeft aan dat de data niet ouder mogen zijn dan 3 jaar. Dit wordt niet verder toegelicht. In de praktijk wordt vooralsnog de meest recente datum van het veldonderzoek gehanteerd.)

Noot:

Het veldbezoek is van 20 juni 2023. Dan zou de quick scan geldig zijn tot 20 juni 2026. Indien de procedure volgens de Omgevingswet zal gaan, zal de quick scan geactualiseerd moeten worden.

Wordt het wettelijk kader beschreven ? ja

Noot:

Het wettelijk kader van voor 1 januari 2024 wordt beschreven. In het nader onderzoek das wordt de Omgevingswet beschreven. Dat suggereert dat de procedure volgens de Omgevingswet loopt.

Wordt de situatie beschreven ? ja

Noot:

De plannen waren nog niet concreet. De voorgenomen ontwikkeling zijn woningen. Onbekend hoeveel.

Is de onderzoeksmethodiek beschreven ? ja

Is het onderzoek uitgevoerd door een ecologisch deskundige ? ja

Is gebruik gemaakt van literatuurgegevens ? ja

Noot:

Er worden geen resultaten vermeld (soorten). Verder wordt niet vermeld over welke periode de data zijn geraadpleegd.

Is er veldonderzoek gedaan ? ja

Noot:

Veldbezoek 20 juni 2023 ter plaatse naar potentie van habitat en (potentiële) aanwezigheid van beschermde soorten.

Heeft een beoordeling plaatsgevonden naar beschermde flora ? ja

Heeft een beoordeling plaatsgevonden naar beschermde fauna ? ja

Is gekeken naar de algemene en specifieke zorgplicht ? nee

(De Omgevingswet kent de specifieke zorgplicht, ook wel bijzondere zorgplicht genoemd, voor zowel soorten, gebieden als houtopstanden. Ten aanzien van soorten gaat het in het bijzonder om de Rode Lijst soorten. Dus bijvoorbeeld ook om paddenstoelen en korstmossen.)

Noot:

De Wnb is gevolgd.

Is de beoordeling voldoende ? nee

Noot:

Steenuil / Kerkuil:

Volgens de quick scan ligt ten noorden een woonhuis met boomgaard en kapschuur. Ook stelt men in het rapport dat mogelijk steenuil of kerkuil aanwezig zijn. Toch wordt geconcludeerd dat er geen sprake is van essentieel foerageergebied mede omdat er voldoende alternatieven zijn. Genoemd wordt o.a. de zonneweide (zonnepark). Echter, hiermee is al oppervlak aan foerageergebied verdwenen. Ook is het de vraag of zonneparken wel als foerageergebied aangemerkt mogen worden. Immers, prooien van roofvogels kunnen zich makkelijk verstoppen.

Vlinders:

Deze soortgroep wordt onvoldoende behandeld. In de quick scan worden aangetroffen planten rond het plangebied genoemd die waardplanten zijn voor vlinders en nachtvlinders. Het gaat onder meer om de volgende waardplanten: braam, brandnetel en meidoorn.

Vleermuizen:

Er wordt in de quick scan gesteld dat vleermuizen mogelijk aanwezig zijn o.a. gezien de aanwezigheid van holtes in bomen rond het plangebied. Ook stelt men dat als in het plan rekening wordt gehouden met aanvliegroutes en verlichting, effecten kunnen worden uitgesloten. Het plan is om woningen neer te zetten. Dat geeft een toename van verlichting.

Dat aspect is onvoldoende behandeld. Bewoners kunnen zelf verlichting aanbrengen die verstorend kan werken. Ook zal mogelijk infrastructuur nodig zijn inclusief verlichting. Daarmee is niet geborgd dat er geen negatieve effecten optreden. Ook is onvoldoende onderbouwd waarom de foerageer- en vliegroutes niet essentiëel zijn. Aangegeven wordt dat in de directe omgeving voldoende alternatieven zijn. Er kan niet gegarandeerd worden dat de omgeving niet zal wijzigen. Daarmee is het in feite geen echt alternatief. Het rapport geeft wel aan dat mogelijk nader onderzoek nodig kan zijn afhankelijk van de plannen.

Ligt de locatie binnen GNN/GO ? nee
Ligt de locatie binnen Natura2000 ? nee
Ligt de locatie op een oude bosgroeiplaats ? mogelijk
Noot:
De plannen zijn niet bekend. Het plangebied grenst aan 2 kanten aan een aaneengesloten oude bosgroeiplaats. Hier wordt in de quick scan geen aandacht aan besteedt.

Is nader onderzoek nodig ? ja
Zo ja, naar welke soorten ? das,
mogelijk vleermuizen,
mogelijk steenuil en kerkuil,
mogelijk steenmarter,
mogelijk kleine marterachtigen

<u>Nader onderzoek das</u>
Door Ecofect is soortgericht onderzoek uitgevoerd. Het rapport is van 6 januari 2025. Ecofect is geen lid van het Netwerk Groene Bureaus.

Is nader onderzoek gedaan ? ja
Is het rapport recent (niet ouder dan 3 jaar) ? ja
(De Omgevingswet geeft aan dat de data niet ouder mogen zijn dan 3 jaar. Dit wordt niet verder toegelicht. In de praktijk wordt vooralsnog de start van het veldonderzoek gehanteerd.)
Is het onderzoek uitgevoerd door een ecologisch deskundige ? ja

Naar welke soorten is nader onderzoek gedaan ? das
Is gewerkt volgens het Kennisdocument das ? ja
Is het onderzoek uitgevoerd door een dassen deskundige ? onbekend
Noot:
Volgens het Kennisdocument moet de beoordeling gedaan worden door een dassen deskundige.

Is de beoordeling voldoende ? nee
Noot:
Literatuuronderzoek wordt onvoldoende behandeld: periode en resultaten zijn niet vermeld. Er staat op pagina 15 dat uit het bureauonderzoek is gebleken dat de das redelijkerwijs aanwezig kan zijn. Op pagina 17 staat dat uit de NDFF blijkt dat de das niet is waargenomen op en rondom de planlocatie. Dat lijkt tegenstrijdig met elkaar.

In de conclusie en de samenvatting wordt gesproken over de burcht. In de rest van het rapport wordt niets gezegd over een aangetroffen burcht.

Sporen van en een volwassen exemplaar zijn waargenomen. Foerageergebied gaat verloren. Toch wordt gesteld dat er geen vergunning nodig is omdat in het plangebied mitigerende maatregelen worden genomen. Een plan van 180 woningen grenzend aan een aaneengesloten oude bosgroeiplaats kan wel degelijk negatieve effecten geven op de das. Als in het aangrenzende bos een burcht is, zal deze onder druk komen te staan door de plannen.

Is vergunning nodig ? mogelijk

Conclusie / advies
Het is toegestaan om op basis van data en habitatkenmerken een uitspraak te doen over de mogelijkheid dat beschermde soorten in het onderzoeksgebied kunnen voorkomen. De quick scan geeft op zich voldoende inzicht in mogelijk aanwezige flora en fauna en geschikt habitat.

Op basis van de quick scan is nader onderzoek nodig naar:
- das: hier is nader onderzoek voor gedaan.

Het nader onderzoek voldoet niet geheel aan de eisen. Het is niet bekend of het onderzoek is uitgevoerd door een dassen deskundige. Dat is wel een vereiste. Onvoldoende gemotiveerd is waarom het plan geen negatieve effecten heeft. Gezien de grootte van het plan (180 woningen) is het juist wel aannemelijk dat de burcht zal worden verlaten. De conclusie van het rapport dat geen vergunning nodig is, is op basis van de weergegeven resultaten onjuist.

Op basis van de quick scan is afhankelijk van de planvorming en inrichting van het plangebied mogelijk nader onderzoek nodig naar:
- vleermuizen
- steenuil en kerkuil
- steenmarter
- kleine marterachtigen.

Uit het nader onderzoek das blijkt dat het gaat om 180 woningen. Gezien de omvang van het plan zal mogelijk uit de quick scan naar voren komen dat nader onderzoek nodig is. Gekozen kan worden om direct deze nadere onderzoeken uit te voeren i.v.m. de looptijd van de onderzoeken. Nader onderzoek moet plaatsvinden volgens de geldende protocollen, kennisdocumenten en/of expert judgement als er geen protocol of kennisdocument is vastgesteld. De provincie Gelderland heeft voor enkele soorten aanvullende eisen gesteld.

In de quick scan is aangegeven dat het planvoornemen en inrichting nog niet bekend waren (anno 2023). Het nader onderzoek das spreekt van 180 woningen en geeft een schets van de geplande inrichting (anno 2024-2025). Mede gezien de Omgevingswet zal de quick scan geactualiseerd moeten worden. Het gaat dan om:
- licht: dit aspect is onvoldoende behandeld wellicht omdat de plannen nog niet bekend waren. In het nader onderzoek das zijn de plannen wel concreter.
- solitaire eik: volgens de quick scan worden geen bomen gekapt zodat toetsing aan houtopstanden niet aan de orde is. Uit het nader onderzoek das is de eik niet terug te vinden in de schetsplannen.
- specifieke zorgplicht: geldt voor soorten, gebieden en houtopstanden. De definitie van houtopstanden is gewijzigd.
- oude bosgroeiplaats: het plangebied grenst aan 2 zijden aan een aaneengesloten oude bosgroeiplaats. Deze moeten beschermd worden. Ze zijn vaak honderden jaren oud en de provincie heeft deze gebieden opgenomen in de Omgevingsverordening. Ze hebben veelal een zeer hoge ecologische waarde. De schimmelstructuur in de bodem mag niet beschadigd worden. Specifiek moet ook de invloed van het plan op de oude bosgroeiplaats meegenomen worden. Immers, het is aannemelijk dat toekomstige bewoners het bos gaan gebruiken voor recreatie wat een bedreiging is voor ecologische waarden.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen